राज्यसेवा (मुख्य) परीक्षा - 2015

परीक्षा दि. १८ सप्टेंबर, २०१५

A

2015

CODE : **MO6**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO. 304825

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन III

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 150

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक								
	↑ केंद्राची संकेताक्षरे							↑ शेवटचा अंक

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक तीन चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

1. कोठारी आयोगाने आर्थिक वाढीला योगदान देणाऱ्या घटकामध्ये मानवी संसाधनातील गुंतवणूक या अर्थाने कोणत्या घटकाला महत्वाचे मानले आहे ?

(a) पुरेसे भांडवल

(b) तंत्रज्ञान व कौशल्य

(c) शिक्षण

(d) सक्षम कामगार वर्ग

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (c) फक्त (2) (b) आणि (d) फक्त

(3) (c) फक्त (4) (a), (c) आणि (d) फक्त

As per the Kothari Committee which elements are important for economical growth in human resource investment ?

(a) Enough Capital

(b) Technical Knowledge and Skills

(c) Education

(d) Capable worker group

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (c) only (2) (b) and (d) only

(3) (c) only (4) (a), (c) and (d) only

---

2. भारतात राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायद्या (2013) अंतर्गत, ग्रामीण आणि शहरी लोकसंख्येचा अनुक्रमे कोणत्या प्रमाणात अंतर्भाव करण्याचा प्रयत्न केला गेला आहे ?

(1) 40% - 60% (2) 75% - 50% (3) 50% - 50% (4) 70% - 40%

What proportion of rural-urban population in India, does the National Food Security Act (2013) try to cover respectively ?

(1) 40% - 60% (2) 75% - 50% (3) 50% - 50% (4) 70% - 40%

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

3. खालील वैशिष्ट्यांच्या आधारे योजनेचे नाव सांगा :

(a) ही 1993 साली सुरू झाली.

(b) ही सुशिक्षित बेरोजगार तरुण, ज्यांच्या कुटुंबाचे उत्पन्न ₹ 40,000 प्रती वर्षी इतके आहे, त्यांच्यासाठी आहे.

(c) ही ग्रामीण आणि शहरी भागांसाठी आहे.

(d) हिचे मुख्य उद्दिष्ट तरुणांना स्वयंरोजगार मिळवून देणे हे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) इंदिरा गांधी रोजगार योजना (2) समग्र रोजगार योजना

(3) पंतप्रधान रोजगार योजना (4) जवाहर ग्राम समृध्दी योजना

Identify the scheme which has the following characteristics :

(a) It was launched in 1993.

(b) It is meant for educated unemployed youth with family income of upto ₹ 40,000 per annum.

(c) It is for rural as well as urban areas.

(d) It's main objective is to make self - employment opportunities available to youth.

Answer options :

(1) Indira Gandhi Rozgar Yojana (2) Samagra Rozgar Yojana

(3) Prime Minister's Rozgar Yojana (4) Jawahar Gram Samridhi Yojana

---

4. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) अक्षम मुलांकरता एकात्मिक शिक्षण योजना 2009-10 मध्ये सुरु करण्यात आली.

(b) सध्या चालू असलेल्या योजनेत अक्षम मुलांना समावेशक शिक्षण वर्ग पहिलीते आठवीपर्यंत दिले जाते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The scheme of Integrated Education for the Disabled children was launched in the year 2009-10.

(b) The scheme in vogue provides assistance for the inclusive education to the disabled children in classes I-VIII

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

5. जागतिक आरोग्य संघटनेकडून खालीलपैकी कोणत्या उपक्रमांना संबंधित देशाची कुवत वाढविण्यासाठी साहाय्य मिळते ?

(a) साथीचे आणि संसर्गजन्य आजारावरील संशोधन

(b) जैव-वैद्यकीय कार्य आणि आरोग्य व्यवस्थेवरील संशोधन आणि त्याची अंमलबजावणी संबंधीची रणनीती

(c) विकसित देशांना त्यांचे सार्वजनिक आरोग्य संशोधन आणि संबंधित प्रशिक्षण संस्थांना आकार व दिशा देण्याच्या हेतूने सहकार्य करणे.

(d) देशी आरोग्य व्यवस्थेवर व्यापक संशोधन करण्यासाठी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b) फक्त (4) (b), (c) आणि (d)

WHO supports countries in strengthening their capacities for organising and conducting :

(a) Epidemic and communicable diseases system research

(b) Bio-medical behavioural and health system research related to the implementation of their strategies

(c) Cooperating with developed countries with a view to reshaping their public health research and other related training institutions as necessary

(d) Extensive research on indigenous health care systems,

Which of the statement/s is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a), (b) and (c) (3) (b) only (4) (b), (c) and (d)

---

6. राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानाखाली बाराव्या पंचवार्षिक योजनेसाठी सन 2017 पर्यंत साध्य करण्याची नेमकी आरोग्य ईप्सित उद्दिष्टे पुढीलपैकी कोणती आहेत ?

(a) नवजात अर्भक मृत्यू दर 25 प्रती 1000 जिवंत जन्म पर्यंत कमी करणे.

(b) माता मृत्यू दर 100 प्रती 100,000 पर्यंत कमी करणे.

(c) एकूण जन्म दर 2.0 पर्यंत कमी करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) व (b) (2) (a) व (c)

(3) (b) व (c) (4) (a), (b) व (c)

Under the National Health Mission select the precise Health Outcome Goals established in the 12th Five Year Plan to be achieved by 2017 out of the following :

(a) Reduction of Infant Mortality Rate to 25 per thousand live births.

(b) Reduction in Maternal Mortality Rate to 100 per 100,000 live births.

(c) Reduction in Total Fertility Rate to 2.0.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (a) and (c)

(3) (b) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

7. एक रणनितीचा भाग म्हणून खालीलपैकी कोणत्या आरोग्य कार्यक्रमात सार्वजनिक आरोग्य सेवांचे व्यवस्थापन आणि पर्यवेक्षण करण्यासाठी पंचायती राज संस्थांना प्रशिक्षण देणे आणि त्यांच्या क्षमतेत वाढ करणे अपेक्षित आहे ?

(1) जननी सुरक्षा योजना (JSY) (2) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान (NRHM)

(3) सर्व स्वास्थ अभियान (SSA) (4) आयुष (AYUSH)

As a part of strategy which of the following health programmes has to train and enhance capacity of Panchayati Raj Institutions to supervise and manage public health services :

(1) Janani Suraksha Yojana (JSY) (2) National Rural Health Mission (NRHM)

(3) Sarva Swastha Abhiyan (SSA) (4) AYUSH

---

8. खालीलपैकी कोणता मुद्दा जागतिक आरोग्य संघटनेने आपल्या सार्वत्रिक आरोग्य व्यापक कार्यक्रमात (Universal Health Coverage) समाविष्ट केलेला नाही.

(1) सेवांचे प्रकार (2) ज्यांना सेवा उपलब्ध करून द्यायच्या आहेत ते

(3) अशा सेवांसाठी आवश्यक असणारा निधी (4) सेवा कोण पुरविणार

Which one of the issues given below is not included by the World Health Organisation in the framework for Universal Health Coverage ?

(1) Kind of services (2) Whom the services are to be provided

(3) Funding required for such services (4) Who will provide the services

---

9. मानवी आरोग्याला असलेला धोका लक्षात घेऊन 1987 मध्ये 139 देशांनी मॉन्ट्रियल प्रोटोकॉलवर सह्या केल्या. या कराराद्वारे खालीलपैकी कोणती गोष्ट अंमलात आली ?

(1) ओझोन-नाशक पदार्थाचा वापर कमी करण्यासाठी किंवा बंद करण्यासाठीचा आराखडा

(2) धूम्रपान बंदी क्षेत्र बनविण्यासाठी प्रयत्न

(3) खाण्याचे पदार्थ टिकविण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या द्रव्यावर बंदी

(4) वरील सर्व

In 1987, recognizing the human health hazard, 139 countries signed the Montreal Protocol. Which of the following did the protocol establish ?

(1) A time table for the reduction or elimination of Ozone depleting substances

(2) Efforts towards generation of no-smok zones

(3) Ban on the use of preservatives in food

(4) All of the above

---

www.reliableacademy.com 9922339999

10. बिहार, पश्चिम बंगाल आणि पूर्व उत्तर प्रदेश या राज्यांमध्ये आढळणारा 'काळा-आजार' कोणत्या घटकामार्फत पसरतो ?

(a) जीवाणू संसर्ग

(b) नारुचा जंत

(c) तापाचा प्रसार करणारी माशी चावल्यामुळे

(d) हिवतापाच्या घातक प्रकारातून

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त

(3) (c) फक्त (4) (a), (c) आणि (d)

The 'Kala - Azar' which exists in Bihar, West Bengal and Eastern U.P. is transmitted through the :

(a) brucellosis

(b) guineaworm

(c) bite of a sand fly

(d) black water fever

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) only

(3) (c) only (4) (a), (c) and (d)

---

11. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) राष्ट्रीय अंधत्व निवारण कार्यक्रमाची सुरूवात 1996 मध्ये झाली.

(b) या कार्यक्रमाचा हेतू सन 2020 पावेतो अंधत्व 0.3% पर्यंत आणावयाचे असा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **incorrect** ?

(a) National Programme for control of Blindness (NPCB) was launched in the year 1996.

(b) The goal of the programme is to reduce the prevalence of blindness to 0.3% by 2020.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

12. लोकसांख्यिकीय संक्रमण सिध्दांतानुसार खालीलपैकी कोणती प्रमाणे **खरी** आहेत ?

(a) हा सिद्धांत चार सलग पायऱ्यांच्या आधारे संक्रमण सिद्ध करतो.

(b) हा सिद्धांत केवळ तीन सलग पायऱ्यांच्या आधारे संक्रमण सिद्ध करतो.

(c) संक्रमणोत्तर समाजामध्ये जन्मदर आणि मृत्युदर कमी आढळतो.

(d) हा सिद्धांत समाजाच्या आर्थिक विकासाच्या टप्प्यांवर आधारलेला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c)
(2) (a) आणि (d)
(3) फक्त (b) आणि (c)
(4) (a), (c) आणि (d)

As per the Demographic Transition Theory, which of the following propositions are **true** ?

(a) The theory is based on four successive stages of transition.

(b) The theory is based only on three successive stages of transition.

(c) Post transitional societies are characterised by low birth and death rates.

(d) The theory is based on the stages of economic development of society.

Answer options :

(1) (a) and (c)
(2) (a) and (d)
(3) Only (b) and (c)
(4) (a), (c) and (d)

---

13. 1919 साली स्थापन झालेली आंतरराष्ट्रीय कामगार संस्था (ILO) ही विशेष त्रिस्तरीय आराखड्यानुसार काम करते; जेणेकरुन सर्वांना समान न्याय मिळावा. या आराखड्यातील तीन सदस्य गट म्हणजे :

(1) नियोक्ते, युनियन नेते आणि कामगार

(2) व्यवस्थापन समिती, युनियन नेते आणि कामगार

(3) सरकार, राजकीय पक्ष आणि युनियन नेते

(4) सरकार, नियोक्ते आणि कामगार

The International Labour Organisation (ILO), which was founded in 1919, has a unique tripartite structure which provides equal justice to all. The three members of the design are :

(1) Employers, Union leaders and workers

(2) Management, Union leaders and workers

(3) Government, Political Parties and Union leaders

(4) Government, employers and workers

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9422333999

14. पूर्वीच्या कामगार हिताच्या योजनांपेक्षा मनरेगा ही महिलांसाठी अधिक अनुकूल अशी योजना म्हटली जाते कारण :
   (1) एकूण कामगारांच्या किमान एक तृतीयांश कामगार महिला असाव्यात असे ही योजना नमूद करते.
   (2) कामाच्या ठिकाणी बालसंगोपनाची सुविधा या योजनेद्वारे उपलब्ध केली जाते.
   (3) अर्जदाराच्या रहिवासापासून पाच कि.मी. अंतराच्या आत या योजनेद्वारे कामाची उपलब्धता करून दिली जाते.
   (4) वरील सर्व

   It is said that MGNREGA is more women friendly than the previous labour welfare interventions because :
   (1) It prescribes that at least a third of all workers be women.
   (2) It makes provisions or facilities such as childcare at the worksites.
   (3) It provides work within five kilometres of an applicant's residence.
   (4) All of the above.

---

15. राजीव गांधी ग्रामीण विद्युतीकरण योजनेचा उद्देश, देशातील सर्व गावांमध्ये वीज पोहचविणे हा आहे. या योजनेच्या व्याप्तीमधून खालीलपैकी कोणती गावे वगळली आहेत ?
   (1) आदिवासी गावे
   (2) दुर्गम व डोंगराळ भागातील गावे
   (3) 60% वा त्याहून अधिक लोक दारिद्र्य रेषेवर असलेली गावे
   (4) वरील एकही नाही

   Rajiv Gandhi Grameen Vidutikaran Yojana aims to cover electrification of all the villages in the country. Which villages given below have been excluded from its scope ?
   (1) Tribal villages
   (2) Villages in remote and hilly areas
   (3) Villages in which 60% or more population is above the poverty line
   (4) None of the above

---

16. पुढील विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?
   (a) भारतीय संविधानाचे कलम-21, मानव विकासाशी संबंधित आहे.
   (b) भारतीय संविधानाच्या 42 व्या घटनादुरुस्तीनुसार कुटुंबनियोजन व लोकसंख्या नियंत्रण समवर्ती सूचित आणण्यात आले.

   पर्यायी उत्तरे :
   (1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

   Which one of the following statements is **correct** ?
   (a) Article 21 of the Constitution of India deals with human development.
   (b) The 42nd Amendment to the Constitution of India included Family Planning and Population Control Programme in the concurrent list.

   Answer options :
   (1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

17. भारतीय ग्रामीण पतधोरणाच्या इतिहासात लक्षवेधक उत्क्रांती झालेली आहे. यासंदर्भात योग्य जोड्या जुळवा.

	'A'		'B'
(a)	नरसिंहम् समिती (1975)	(i)	नवीन पतधोरणाचे सूत्रीकरण
(b)	नरीमन समिती (1971)	(ii)	क्षेत्रीय प्राधान्य कर्ज आणि अग्रणी बँक योजना
(c)	नरसिंहम् समिती (1991)	(iii)	विभागीय ग्रामीण बँकांची स्थापना
(d)	कृषी पत आढावा समिती (1989)	(iv)	वित्तीय क्षेत्र सुधारणांची सुरुवात

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

Following are some of the major landmarks in the history of the evolution of Indias rural credit policy. Match the following :

	'A'		'B'
(a)	Narasimham Committee (1975)	(i)	Formulation of new credit policy
(b)	Nariman Committee (1971)	(ii)	Priority Sector lending and lead Bank scheme
(c)	Narasimham Committee (1991)	(iii)	Setting up of regional rural banks
(d)	Agriculture Credit Review Committee (1989)	(iv)	Introduced financial sector reforms

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

www.reliableacademy.com 9222333999

18. आरोग्याच्या संदर्भात 'समुदाय सहभाग' म्हणजे :

(1) आरोग्य कार्यक्रम राबविण्यात प्रौढ सदस्यांचा सहभाग

(2) स्व-आरोग्य स्थिती जाणण्याची कुवत आणि सक्रीय सहभागातून आरोग्य कार्यक्रमांना प्रतिसाद

(3) शासकीय यंत्रणेने नियोजन केलेल्या आणि राबविलेल्या सेवांना लोक प्रतिसाद

(4) आरोग्याच्या संदर्भात निर्णय घेतांना पूर्व कल्पना देण्याचे सामर्थ्य आणि स्वत:चे आरोग्य सुधारण्याच्या प्रक्रियेत सक्रीय सहभाग असणे.

In terms of health 'Community Participation' means the :

(1) participation of all adult members in the implementation of health programme,

(2) ability to understand the self health condition and respond to the health programmes through active participation,

(3) people respond to the services which are planned and implemented by the government machinery,

(4) ability to make informed health decisions and be an active participant in improving one's own health

---

19. जागतिक आरोग्य संघटनेनुसार (WHO) 'आरोग्य' या शब्दाची व्याख्या :

(1) शारीरिक आणि मानसिक समस्यांवर पूर्णपणे मात करणे.

(2) माणसाचे वजन त्याच्या उंचीनुसार योग्य असणे.

(3) फक्त व्याधी किंवा व्यंगाचा अभाव नव्हे तर संपूर्ण शारीरिक, मानसिक आणि सामाजिक स्वास्थ असणे.

(4) संपूर्ण शारीरिक, मानसिक स्वास्थ आणि व्याधींचा अभाव.

According to World Health Organisation, 'Health' is defined as :

(1) Overcoming physical and psychological problems completely.

(2) Having the appropriate weight in proportion with one's height.

(3) State of complete physical, mental and social well being and not merely the absence of a disease or infirmity.

(4) State of complete physical and mental wellbeing and absence of disease.

---

20. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) प्रथम पुरुष कुटुंबनियोजन शस्त्रक्रिया शिबिर 1961 मध्ये पुणे येथे आयोजित केले गेले.

(b) सुमारे 1400 पुरुषांनी 1961 मध्ये प्रथम कुटुंबनियोजन शस्त्रक्रिया शिबिरात शस्त्रक्रिया करवून घेतल्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The first male operative family planning camp was organised in Pune in 1961.

(b) Around 1400 males got operated in the first family planning camp in 1961.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

21. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) पहिली भारतीय लोकसंख्या परिषद आयोजित करण्याचे श्रेय लखनौ विद्यापीठाला जाते. ही परिषद 1936 मध्ये भरविली गेली.

(b) ते ग्यानचंद होते ज्यांनी ते पुस्तक लिहिले ज्याचे शीर्षक 'इंडियाज टीमिंग मिलीयनस्' होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The credit of organising the first conference on population goes to the Lucknow University. The conference was organised in 1936.

(b) It was Gyanchand who wrote a book titled 'Indias Teeming Millions'.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

22. विद्यापीठ अनुदान आयोग (यु. जी. सी.) स्थापनेमागील प्रमुख हेतू :

(a) उच्च शिक्षण प्रणालीत सुसूत्रता आणणे.

(b) सर्व शैक्षणिक विषयांची व्याप्ती वाढविणे.

(c) आयुष्याच्या सर्व पैलूत शिक्षण प्रोत्साहित करणे.

(d) भारतातील उच्च शिक्षण आणि संशोधनात्मक कार्याचा उच्च दर्जा राखला जावा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) फक्त (2) (d), (a) आणि (c) फक्त

(3) (b), (a) आणि (c) फक्त (4) वरील सर्व

What are the main objectives of establishment of UGC (University Grant Commission) ?

(a) Co-ordination of higher education system.

(b) Enhance the scope of all the educational disciplines.

(c) To promote education in all the walks of life.

(d) To maintain the standard of higher Education and Research.

Answer options :

(1) (a) and (d) only (2) (d), (a) and (c) only

(3) (b), (a) and (c) only (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9822333999

23. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) नॅशनल इंटिग्रेटेड मेडीकल असोशिएशन इंडिया, ही स्वतंत्र भारतातील कुटुंबनियोजनावर काम करणारी प्रथम स्वयंसेवी संस्था आहे.

(b) इंटरनॅशनल प्लॅनड् पेटेंट हुड फेडरेशनकडून मात्र आर्थिक, तांत्रिक व अन्य प्रकारचे सहाय्य फॅमिली प्लॅनिंग असोशिएशन ऑफ इंडिया या वेगळ्या स्वयंसेवी संस्थेला दिले गेले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) National Integrated Medical Association of India is the first NGO to work on Family Planning in the independent India.

(b) International Planned Patent Hood Federation however provided financial, technical and all other help to another NGO the Family Planning Association of India.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

24. मेनटेनन्स् ॲण्ड वेलफेअर ऑफ पेरेन्टस् ॲण्ड सिनिअर सिटिझन्स् ॲक्ट, 2007 च्या अनुसार; 'पेरेन्टस्' या शब्दाची व्याप्ती अशी आहे :

(1) सख्खे वडील आणि आई

(2) फक्त दत्तक वडील आणि आई

(3) फक्त सख्खे किंवा दत्तक वडील आणि आई

(4) सख्खे, दत्तक किंवा सावत्र वडील आणि आई

As per the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007; the scope of the term 'Parents' is :

(1) Only the biological father and mother

(2) Only the adoptive father and mother

(3) Biological or adoptive father and mother

(4) Biological, adoptive or step father and mother

---

www.reliableacademy.com 9922333999

25. ग्रामीण विकासाच्या संदर्भात 'आजीविका कौशल्य' म्हणजे काय ?

(1) बिगरशासकीय संस्थांनी ग्रामीण तरुणांना हातमाग आणि हस्तकला कौशल्य शिकवण्यासाठी ही योजना आहे.

(2) आरोग्य मंत्रालयाने जीवघेण्या रोगांनी बाधित असलेल्या लोकांसाठी मोफत आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्याचा हा प्रयत्न आहे.

(3) ग्रामीण भारतातील लोकांच्या उदरनिर्वाहाला मदत करण्यासाठी आखलेल्या उपक्रमांपैकी एक आहे.

(4) मानव संसाधन विकास मंत्रालयाने ग्रामीण तरुणांना उद्योजकता शिकवण्यासाठीचा हा उपक्रम आहे.

In the context of rural development, what is the meaning of 'Aajeevika Skills' ?

(1) It is a project run by the NGOs to teach rural youth handicraft and handloom skills.

(2) It is the effort of health ministry to provide people with free medical services for life - threatening diseases.

(3) It is one of the initiatives of the government of India that seeks to promote rural livelihood.

(4) It is the mission undertaken by HRD ministry to teach rural youth entrepreneurship.

---

26. प्रधान मंत्री ग्राम सडक योजनेच्या माध्यमातून केंद्र सरकार राज्यांमध्ये मोठी गुंतवणूक करते, हे कशाचे निर्देशक आहे ?

(a) ग्रामीण पायाभूत सोयीसुविधा विकास कृतीयोजना

(b) गरीबी कमी करण्याची कृतीयोजना

(c) ग्रामीण दळणवळण आणि संदेशवहन विकास कृतीयोजना

(d) रोजगार (मजूरी) उपलब्ध करून देण्याची कृतीयोजना

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **अचूक** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a), (b) आणि (c) (3) (b) फक्त (4) (b), (c) आणि (d)

The Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana (PMGSY) is a huge central investment in the state sector as a part of :

(a) Development of rural infrastructure strategy

(b) Poverty reduction strategy

(c) Development of rural transportation and communication strategy

(d) Wage giving strategy

Which of the above mentioned statements is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a), (b) and (c) (3) (b) only (4) (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

27. जेव्हा लोकसंख्या जास्त वाढते तेव्हा निसर्ग, नैसर्गिक आपत्तीद्वारे लोकसंख्या कमी करण्याचा प्रयत्न करतो असे कोणत्या विचारवंताने आपल्या सिध्दांताद्वारे मांडले ?

(1) डॉ. स्वामी नाथन (2) एमिल दरखिम

(3) कार्ल मार्क्स (4) माल्थस

Which philosopher says that when population increases enormously the nature takes upon itself and makes natural disasters happen to reduce population ?

(1) Dr. Swami Nathan (2) Emil Durkhaim

(3) Karl Marx (4) Malthus

---

28. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) हेल्थ पॉलिसी 1983 ही अल्मा अटा जाहीरनाम्यातील कार्यप्रणालीनुसार सर्वसाधारणपणे होती.

(b) हेल्थ पॉलिसी 2002 ही सर्वसाधारण कमी आणि कृती व धोरण याबाबत अधिक तपशीलवार होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **incorrect** ?

(a) The Health Policy 1983 drew upon the general ideas of Alma Ata Declaration.

(b) The Health Policy 2002 was less general in approach and made more elaborate recommendations on strategy and policy.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

29. 2014 च्या मानव विकास निर्देशांकानुसार भारत आणि त्याचा शेजारील देश पाकिस्तान यांचे क्रमांक अनुक्रमे असे आहेत :

(1) 135 वा आणि 141 वा
(2) 126 वा आणि 136 वा
(3) 135 वा आणि 146 वा
(4) 125 वा आणि 147 वा

As per the Human Development Index, 2014 the ranks of India and its neighbouring country Pakistan are respectively :

(1) 135th and 141st
(2) 126th and 136th
(3) 135th and 146th
(4) 125th and 147th

---

30. खालीलपैकी कोणती योजना 2001 मध्ये कार्यान्वित झाली जिने भारताला आपल्या शिक्षणाच्या संदर्भातील 'मिलेनियम डेव्हलपमेंट उद्दिष्टांच्या' जवळ नेले ?

(1) शिक्षा सहयोग योजना
(2) सर्व शिक्षा अभियान
(3) साक्षर भारत अभियान
(4) कस्तुरबा गांधी बालिका विद्यालय योजना

Which of the following schemes, launched in 2001 is meant to be fulfilling India's 'Millennium Development Goals' of education ?

(1) Shiksha Sahyoga Yojana
(2) Sarva Shiksha Abhiyan
(3) Saakshar Bharat Abhiyan
(4) Kasturba Gandhi Balika Vidyalaya Yojana

---

www.reliableacademy.com 9222333999

31. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) कुपोषणाचा मेंदूच्या विकासाशी काहीही संबंध नाही.

(b) 'मरास्मस्' आणि 'क्वाशिऑरकॉर' प्रथिन-ऊर्जा कुपोषणाचे तीव्र अवतार आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Malnourishment has nothing to do with the development of brain.

(b) Marasmus and Kwashiorkor are severe forms of protein - energy malnutrition.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

32. सार्कबाबत पुढील विधानांतील कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) सध्या यंत्रणेत 8 सदस्य आहेत.

(b) तिचे सचिवालय काठमांडू येथे आहे.

(c) अफगाणिस्तानने सदस्य बनण्याबाबत बराच वादविवाद झाला.

(d) युनायटेड स्टेटस्, युरोपियन यूनियन व दक्षिण कोरिया यांना ऑब्झरव्हर दर्जा देण्यात आला आहे.

(e) म्यानमारला पूर्ण सदस्य व्हावयाचे आहे.

(f) रशिया व न्यूझीलंडने ऑब्झरवरसाठी अर्ज केले आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c) (2) (d) (3) (e) (4) (f)

Which one of the following statements about SAARC is **incorrect** ?

(a) Presently there are 8 members in it.

(b) Its secretariat is located at Kathmandu

(c) The issue of Afghanistan joining SAARC generated a great deal of debate

(d) US and European Union and South Korea have been granted observer status.

(e) Myanmar wants to be a full member

(f) Russia and New Zealand have applied for observer status.

Answer Options :

(1) (c) (2) (d) (3) (e) (4) (f)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

33. राष्ट्रीय शहरी गरीबी कपात धोरणाचा (NUPRS) एक महत्वाचा घटक म्हणजे :

(1) शैक्षणिक संस्था नागरी गरीबांना उपलब्ध करून देणे.

(2) निवारा व वाहतुकीची साधने शहरी गरीबांना उपलब्ध करणे.

(3) दारिद्र्य रेषेखालील सर्व शहरी नागरिकांना वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध करणे.

(4) समाज झोपड-पट्टी मुक्त बनविणे.

One of the chief components of National Urban Poverty Reduction Strategy (NUPRS) is :

(1) Making available educational institutes to the urban poor.

(2) Making provisions for shelter, transport in the urban areas.

(3) Providing medical facilities to all the urban people below the poverty line

(4) Ensuring slum free societies.

---

34. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) इंदिरा आवास योजना सन 1985 मध्ये दारिद्र्यरेषेखालील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांसाठीच सुरू करण्यात आली.

(b) लाभार्थींची निवड ग्रामसभेकडून करण्यात येते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Indira Awas Yojana was launched in the year 1985 only for those belonging to Below Poverty Line and are the members of either Scheduled Castes, Scheduled Tribes or Other Backward classes.

(b) The beneficiaries are selected by the Gramsabha.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

www.reliableacademy.com 9222233999

35. खालीलपैकी कोणत्या भारतीय वैद्यकीय व्यवस्थेचे उगमस्थान जर्मनी आहे ?

(a) आयुर्वेद

(b) होमिओपॅथी

(c) सिध्द

(d) युनानी

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (b) फक्त (4) (c) आणि (d) फक्त

Which of the following is/are the German Originated Indian System/s of Medicine ?

(a) Ayurveda

(b) Homeopathy

(c) Siddha

(d) Unani

Answer options :

(1) (a) only (2) (a), (b) and (c)

(3) (b) only (4) (c) and (d) only

---

36. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) 'तेजस्विनी महाराष्ट्र ग्रामीण महिला सक्षमीकरण कार्यक्रम' राबविण्याची जबाबदारी महिला व बालकल्याण आयोगाकडे सोपवली गेली आहे.

(b) बालिका समृद्धी योजनेखाली लाभ मिळण्याकरता मुलीचा जन्म 15 ऑगस्ट 2007 नंतर व्हावयास हवा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Execution of 'Tejaswini Maharashtra Rural Womens, Empowerment Programme' is the responsibility of Women and Child Welfare Commission.

(b) To be a beneficiary under the Balika Samrudhi Yojana the girl has to be born after 15th August 2007.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

37. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) क्षयरोगाच्या समस्येचे गांभीर्य लक्षात घेता, त्याबद्दल जागरूकता पसरविण्यासाठी मार्च 24 हा जागतिक क्षयरोग दिन म्हणून पाळला जातो.

(b) क्षयरोगाच्या संदर्भात सर्वसाधारणपणे असे म्हटले जाते की एक महिन्यापर्यंत राहणाऱ्या खोकल्याबाबत चिंता करावयाची गरज नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) In view of the gravity of the problem of Tuberculosis and in order to spread awareness about the disease, March 24 is observed as the World TB day.

(b) In connection with TB it is generally said that cough lasting upto a month need not bother you.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

38. नमुना नोंदणी पद्धत (सॅम्पल रजिस्ट्रेशन सिस्टीम) 2013 अनुसार भारतातील राज्यांमध्ये वेगवेगळे बालमृत्यू दर नोंदविले आहेत. खाली दिलेल्या राज्यांपैकी कोणत्या राज्यांमध्ये बालमृत्यू दराचे प्रमाण हजारामध्ये अनुक्रमे 9 आणि 54 इतके होते ?

(1) नागालँड आणि कर्नाटक (2) गोवा आणि मध्यप्रदेश

(3) कर्नाटक आणि केरळ (4) मिझोराम आणि पश्चिम बंगाल

The Sample Registration System data (2013), records the infant mortality rates for the Indian states. Identify the states from the ones given below which had the infant mortality rates of 9 and 54 per thousand respectively :

(1) Nagaland and Karnataka (2) Goa and Madhya Pradesh

(3) Karnataka and Kerala (4) Mizoram and West Bengal

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

39. खाली काही आरोग्य क्षेत्रातील प्रकल्प आणि कार्यक्रम दिलेले आहेत. प्रकल्प आणि आरोग्य कार्यक्रम यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

प्रकल्प		कार्यक्रम	
(a)	प्राथमिक आरोग्य केंद्राची सुरुवात	(i)	कुटुंब नियोजनासाठी तीव्र व्यापक कृती
(b)	रुग्णालयाचे वातानुकुलीकरण	(ii)	आरोग्य सेवा व्यवस्थेमध्ये एक उद्देशीय व्यवस्थेचे बहुउद्देशीय व्यवस्थेत रूपांतर करणे.
(c)	वैद्यकीय महाविद्यालयाची स्थापना	(iii)	लोक आरोग्य शिक्षण अभियान
(d)	कुटुंब कल्याण केंद्रांचे जाळे निर्माण करणे.	(iv)	कुटुंब नियोजन शिबिरे आयोजित करणे.

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Following are some of the projects and programmes in the health sector. Match them appropriately :

Projects		Programmes	
(a)	Commissioning of Primary health centres	(i)	Intensive drive for family planning
(b)	Air-conditioning of the hospital	(ii)	Conversion of health care delivery system from unipurpose to multipurpose system
(c)	Setting up a Medical College	(iii)	Mass health education campaign
(d)	Establishment of network of family planning welfare centres	(iv)	Organising family planning camps

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.rbableacademy.com 9922333999

40. भारतातील सार्वजनिक वितरण व्यवस्था ही काळाच्या ओघात विकसित झाली आहे. ही पद्धती धान्याचे व्यवस्थापन आणि वाजवी दरात वितरण करते. खालीलपैकी कोणते विधान ह्या प्रणालीच्या बाबतीत **असत्य** आहे ?

(1) ही योजना केंद्रीय आणि राज्य सरकारची संयुक्त जबाबदारी आहे.

(2) ही योजना भारतातील सर्व ग्राहकांसाठी खुली आहे.

(3) ही योजना वाजवी दरात वस्तू विकणाऱ्या रेशन दुकानांतर्फे राबविली जाते.

(4) या योजनेद्वारे आवश्यक वस्तू जसे गहू, तांदूळ, साखर, रॉकेल उपलब्ध करून दिले जाते.

The Public Distribution System has evolved over a period of time in India; as a system of management and distribution of food grains at affordable prices. Which of the following statements is **untrue** about the system ?

(1) This scheme operates under the joint responsibility of the central and state governments.

(2) The scheme is open to all the consumers in India.

(3) The scheme operates through the ration shops which sell commodities at a reasonable rate.

(4) Basic commodities like wheat, rice, sugar, kerosene are made available through this scheme.

---

41. बाल विकासासंबंधी सप्टेंबर 2015 मध्ये न्यूयॉर्क येथे भरणाऱ्या प्रस्तावित 193 देशांच्या जागतिक परिषदेत 2030 मध्ये साध्य करण्याची कोणती जागतिक लक्ष्ये ठरविली जाणार आहेत ?

(a) नवजात बालक मृत्यू दर 70% ने कमी करणे.

(b) बाल मृत्यू 25% ने कमी करण्यासाठी लसीकरण वाढविणे.

(c) बाल क्षयरोग मृत्यू 90% ने कमी करणे.

(d) दीर्घकालीन बाल कुपोषण 40% ने आणणे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following global targets for 2030 in relation to child development are likely to be set in the proposed world's 193 governments meet to be held in New York in September 2015 ?

(a) reduce new born mortality by 70%

(b) increase immunisation to reduce child deaths by 25%

(c) reduce child tuberculosis deaths by 90%

(d) lower chronic child malnutrition by 40%

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) only (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

www.reliableacademy.com 9222233999

42. कोणत्या कायद्यान्वये स्त्रीला तिच्या माहेरच्या व सासरच्या घरात राहण्याचा हक्क देण्यात आला आहे ?

(1) हिंदू विवाह कायदा
(2) हुंडा प्रतिबंधक कायदा
(3) कौटुंबिक हिंसाचार विरोधी संरक्षण कायदा
(4) विवाहित नारी संपत्ती संरक्षण कायदा

Under which act the women are given a right to live in their maternal home as well as in the house of their in laws ?

(1) Hindu Marriage Act
(2) Dowry Prevention Act
(3) Domestic Violence Protection Act
(4) Married Women's Wealth Protection Act

---

43. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) 'खावटी कर्ज' हे आदिवासी विकास महामंडळातर्फे विशेषत: पावसाळ्यात आदिवासींना दिले जाते
(b) 90% खावटी कर्ज भूमीहीनांना दिले गेले जे नाहीतर कोणत्याही कर्जासाठी हकदार राहात नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) 'Khavati Loans' are the advances extended to the tribals by the Tribal Development Corporation particularly during the monsoons.
(b) 90% of the loans have been extended to the landless who are otherwise not eligible for any loan.

Answer option :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

44. जेव्हा आपण म्हणतो की व्यक्ती नैतिकदृष्ट्या चांगली आहे, तेव्हा ती व्यक्ती __________ असते.

(1) विश्वासू, निष्ठावान, प्रामाणिक आणि सदाचारी
(2) विश्वासू, निष्ठावान, प्रामाणिक आणि मेहनती
(3) विश्वासू, नम्र, मन:पूर्वक आणि निष्ठावान
(4) विश्वासू, समर्पित, देशभक्त आणि प्रामाणिक

When we say that a person is morally good, we mean that the person is __________.

(1) Trustworthy, faithful, honest and virtuous
(2) Trustworthy, faithful, honest and hard working
(3) Trustworthy, humility, sincere and faithful
(4) Trustworthy, devoted, patriot and honest

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

45. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) युवक व विकास संस्था ही भारत सरकारने बंगलोरमध्ये स्थापन केलेली संस्था असून ती समाजात अपेक्षित बदल घडविण्यासाठी युवकांची क्षमता वापरण्यावर विश्वास ठेवते.

(b) या संस्थेने आपले कार्य 1988 मध्ये सुरू केले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The Institute for Youth and Development is an institute established by the Government of India in Bangalore which believes in harnessing the potential of youth to bring about the desired social changes.

(b) The Institute began its activities in 1988.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

46. अल्कॉहॉलिक्स अनॉनिमस बाबत पुढील दोन विधानातील कोणते **खरे** आहे ?

(a) अल्कॉहॉलिक्स अनॉनिमस संस्था अधिक दारू पिणाऱ्यांच्या व्यसनमुक्तीसाठी एक उत्कृष्ट सामाजिक उपाय म्हणून *वैयक्तिक* आदान-प्रदान वापरते परंतु गटाने आदान-प्रदान नाही.

(b) अल्कॉहॉलिक्स अनॉनिमस ही संस्था पूर्वी दारू पिणाऱ्यांनी युनायटेड किंगडममध्ये सुरू केली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** about the Alcoholics Anonymous ?

(a) Alcoholics Anonymous uses one of the most effective social therapies of *personal interaction* and not that of group interaction to treat the Alcoholics.

(b) Alcoholics Anonymous was started by the ex-alcoholics in the United Kingdom.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

47. नेहरूंचा असा विश्वास होता की आदिवासींना बुद्धीजीवींना केवळ अभ्यास करण्यास्तव त्यांना मानववंशशास्त्र नमूना म्हणून ठेऊ नये परंतु असे कोणी प्रतिपादिले की 'त्यांना एकटे सोडून द्यावे' आणि 'राष्ट्रीय उद्यान' वा एकटेपणाचा मार्ग अनुसरावा :

(1) जे.एच. हटन (2) वल्लभभाई पटेल

(3) एल्विन वेरिवर (4) महात्मा गांधी

While Nehru believed that the tribals should not be kept as anthropological specimens for the intellectuals merely to study them who said "leave them alone" and to follow 'National Park' or isolationist approach ?

(1) J.H. Hutton (2) Vallabhbhai Patel

(3) Elvin Verrier (4) M.K. Gandhi

---

48. प्रधान मंत्री श्रम पुरस्काराबाबत काय **योग्य** आहे ?

(a) हे पुरस्कार जे विभागीय उपक्रम आणि सार्वजनिक क्षेत्र उपक्रमात (केन्द्र किंवा राज्य सरकारांच्या) कामगार आहेत त्यांनाच दिले जातात व ते उत्पादन व इतर क्षेत्रात उत्कृष्ट काम करणाऱ्यांना दिले जातात.

(b) श्रम श्री व श्रम वीर या पुरस्कारांमध्ये श्रम श्री श्रेष्ठ पुरस्कार आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

What is **correct** about the Prime Minister's Shram Awards ?

(a) They are given to workmen working in the departmental undertakings and the public sector undertakings of the Central Government and State Governments only in recognition of their outstanding contribution in the field of productivity etc.

(b) Between Shram Shree and Shram Vir the one higher in order of precedence is Shram Shree.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

49. बाल कल्याणाच्या परिस्थितीविषयक दृष्टीकोनात बदल होणे गरजेचे असून हा बदल बाल केंद्रीत दृष्टिकोनाकडून कोणत्या दृष्टीकोनाकडे होण्याची गरज आहे ?

(a) कुटुंब, शाळा आणि समुदाय केंद्रीत

(b) कुटुंब केंद्रीत

(c) शाळा आणि समुदाय केंद्रीत

(d) सवंगडी आणि शाळा केंद्रीत

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

The ecological approach of child welfare requires shift from a child centred to :

(a) a family, school and community centred focus.

(b) a family centred focus.

(c) a school and community centred focus

(d) a peer group and school centred focus.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) only (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

50. लघु पत-पुरवठा कोणत्या गृहीतकावर सुरू केला गेला ?

(a) गरीब लोक कर्जावर कमी व्याजदर देण्यास राजी असतात.

(b) गरीब लोक कर्जावर चढा व्याजदर देण्यास राजी असतात.

(c) बँकांच्या सर्व नियमांचे पालन करून गरीब लोक घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यास राजी असतात.

(d) बाहेरच्या मदतीने घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यास गरीब लोक राजी असतात.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (c) फक्त (3) (b) फक्त (4) (a), (c) आणि (d)

Micro - credit Financing starts with the assumption that the :

(a) the poor are willing to pay low interest rates to have access to finance.

(b) the poor are willing to pay high interest rates to have access to finance.

(c) the poor are willing to repay the borrowed loan abiding all the banking rules.

(d) the poor are willing to repay the borrowed loan with some outside help.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (c) only (3) (b) only (4) (a), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

51. बाल कल्याणासाठी 1950 मध्ये युनिसेफची भारताला कोणत्या कार्यक्रमासाठी मदत होती ?

(1) गरजू मुलांना मलई दूध पावडर, औषधे, लसी इ.चा पुरवठा करण्यासाठी मदत

(2) दीर्घकालीन सामाजिक आणि मानवी विकास गरजा

(3) व्यापक गाव पातळीवरील पोषण कार्यक्रम

(4) प्रथिनयुक्त पदार्थांचा अचूक सामुदायिक वापर तयार आणि उच्च दर्जाचे खादान्न

UNICEF's assistance to India for Child Welfare during 1950 was for :

(1) relief supplies to children in need, skim milk powder, drugs, vaccines etc.

(2) long term social and human development needs.

(3) extensive village level nutrition programme.

(4) community use of appropriate protein rich and ready to eat food.

---

52. जन्मलेल्या मुली आणि त्याच कालावधीत जन्मल्या येऊ शकणाऱ्या मुली यांच्यातील फरकाला 'हरवलेल्या मुली' म्हटले जाते. 'हरवलेल्या मुलींची' संकल्पना कुणी मांडली ?

(1) डॉ. अमर्त्य सेन (2) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

(3) डॉ. गोपालन (4) पद्मिनी स्वामिनाथन

The difference between girls born and girls that could have been born is called as 'Missing girls'. Who put forward this concept of 'Missing girls' ?

(1) Dr. Amartya Sen (2) Dr. Babasaheb Ambedkar

(3) Dr. Gopalan (4) Padmini Swaminathan

---

53. खालीलपैकी कोणत्या तज्ञाने बाल कल्याणासाठी सहाय्यक, पूरक आणि पर्यायी या तीन स्तरीय सेवा शोधली ?

(1) मिल्टर (2) हेन्री मास आणि रिचर्ड एंग्लर

(3) मेरी रिचमंड (4) अल्फ्रेड कडुशिन

Who from amongst the following identified the three levels of intervention i.e. supportive, supplementary and substitute for child welfare ?

(1) Milter (2) Henry Mass and Richard Engler

(3) Mary Richmond (4) Alfred Kadushin

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

54. खालीलपैकी सुशिक्षित बेरोजगारीवर परिणाम करणारे घटक कोणते ?
(a) अनुत्पादक व्यक्तिला अधिक सवलती
(b) सेवाक्षेत्राचे खाजगीकरण
(c) माहिती तंत्रज्ञानाला अधिक महत्व

पर्यायी उत्तरे :
(1) दोन्ही (a) व (b)
(2) केवळ (b)
(3) दोन्ही (b) व (c)
(4) वरील सर्व

Which of the following factors adversely affect unemployment among the educated people ?
(a) Extra concession to unproductive persons.
(b) Privatization of service sector.
(c) Additional importance to Information Technology.

Answer options :
(1) Both (a) and (b)
(2) Only (b)
(3) Both (b) and (c)
(4) All of the above

---

55. विविध राज्यात युवक विकासाच्या क्षेत्रात 50 वर्षापेक्षा जास्त काळापासून काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्था आहेत. संस्था व राज्य यांच्या जोड्या जुळवा.

	संस्था		**राज्य**
(a)	यंग मेन्स हिंदू असोशिएशन	(i)	पश्चिम बंगाल
(b)	अभय आश्रम	(ii)	बिहार
(c)	हिंदुस्थान मिलिया मंडल	(iii)	ओरिसा
(d)	टाऊन क्लब	(iv)	महाराष्ट्र

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Following are some of the Voluntary Organisations working in the field of youth development in different states for over 50 years. Match them.

	Organisation		**State**
(a)	Young Men's Hindu Association	(i)	West Bengal
(b)	Abhay Ashram	(ii)	Bihar
(c)	Hindustan Milia Mandal	(iii)	Orissa
(d)	Town club	(iv)	Maharashtra

Answer option :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.....academy.com 9922333999

56. रसेल आणि हिरालाल यांच्या मते भिल्ल आदिवासींची या देशाचे पुरातन रहिवासी म्हणून त्यांच्या रोजगारानुसार (व्यवसाय) ओळख काय होती ?

(1) गाव भिकारी (2) गाव दूत

(3) गाव मजूर (4) गाव पहारेकरी

As per Russel and Hiralal the position of Bhil Tribals as the oldest inhabitants of the country is recognised by their employment in the capacity of :

(1) Village Beggar (2) Village Messenger

(3) Village Labour (4) Village Watchman

57. महिला सक्षमीकरणाच्या संदर्भात पुढील विचार कोणी व्यक्त केले होते, ''लोकांना जागृत करत असतांना महिलांनी जागृत होणे खूप महत्वाचे आहे. एकदा का महिला प्रगतीपथावर आली की कुटुंबाची प्रगती होईल, गावाची प्रगती होईल, पर्यायाने राष्ट्र प्रगत होईल''.

(1) मोहनदास गांधी (2) भीमराव आंबेडकर

(3) जवाहरलाल नेहरू (4) इंदिरा गांधी

Who gave the following quotation with regard to Women Empowerment, "To awaken the people, it is women who must be awakened. Once she is on the move the family moves, the village moves, the nation moves".

(1) Mohandas Gandhi (2) Bhimrao Ambedkar

(3) Jawaharlal Nehru (4) Indira Gandhi

58. 'प्रमाणितता' ही एक वर्तनाची साधारण अपेक्षा असून त्याचा गर्भितार्थ असा आहे :

(a) कृतीचा अधिक विशेषीकरणात्मक संच

(b) जे सांस्कृतिकदृष्ट्या इष्ट आणि उचित

(c) गट किंवा समुदायाच्या सदस्यांची साधारण कृतीची सवय

(d) समाजातील कृतीचा स्थापित प्रकार

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

A 'norm' is a shared expectation of behaviour that connotes :

(a) More specialised set of actions.

(b) What is considered culturally desirable and appropriate.

(c) It is a simple habit of action common to the members of group or community.

(d) They are established ways of acting in societies.

Which of the statements mentioned above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) only (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922335999

59. आदिवासींना त्यांच्या जमिनीपासून विस्थापित करणे म्हणजे :

(a) राज्यघटनेच्या 5 व्या अनुसूचिचे उल्लंघन होय.

(b) राज्यघटनेच्या भाग 9 चे उल्लंघन होय.

(c) राज्यघटनेच्या 6 व्या अनुसूचिचे उल्लंघन होय.

(d) अनुसूचित जाती-जमाती अत्याचार प्रतिबंधक कायदा 1989 च्या नियमांचे उल्लंघन होय.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Displacement of Tribals from their land amounts to :

(a) Violation of fifth schedule of the Constitution.

(b) Violation of part IX of the Constitution.

(c) Violation of sixth schedule of the Constitution.

(d) Violation of the rules of SC and ST Atrocities Act 1989.

Which of the statements mentioned above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) only (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

60. ''महिला सक्षमीकरण म्हणजे महिलांच्या हितार्थ सामाजिक बळ व साधनांचे नियंत्रण यांची पुनर्विभागणी करणे'' ही व्याख्या कोठे स्वीकारली गेली ?

(1) दुसरी जागतिक महिला परिषद 1980 कोपनहेगन

(2) तिसरी आंतरराष्ट्रीय महिला परिषद 1985 नैरोबी

(3) चौथी जागतिक महिला परिषद 1995 बिजिंग

(4) संयुक्त राष्ट्रे महिलांच्या स्थितीवरील आयोगाचे 40 वे सत्र 1996 न्यूयॉर्क

"Women empowerment as a redistribution of social power and control of resources in favour of women" was defined at :

(1) the Second World Women Conference held in Copenhagan in 1980.

(2) the Third International Women's Conference at Nairobi in 1985.

(3) the Fourth World Conference on Women at Beijing in 1995.

(4) 40th session of the UN ; Commission on status of women at New York in 1996.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

61. 'बेटी बचाओ बेटी पढाओ' या योजनेचे ध्येय :

(a) संपूर्ण देशात लोक अभियानाच्या माध्यमातून घटते बाल स्त्री-पुरुष प्रमाण या प्रश्नाविषयी जागृती करणे.

(b) संपूर्ण देशात सामाजिक जागृतीद्वारे महिला अत्याचाराच्या प्रश्नाला वाचा फोडणे.

(c) संपूर्ण देशात प्राथमिक स्तरावरील शाळा गळतीचा प्रश्न हाताळणे.

(d) संपूर्ण देशात समाज शिक्षणाच्या माध्यमातून कुपोषण आणि किशोरवयीन गरोदरपण या प्रश्नाविषयी जागृती करणे

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त (3) (a) आणि (c) फक्त (4) (a), (b) आणि (d)

The 'Beti Bachao Beti Padhao (BBBP)' aims to address :

(a) The issue of declining child sex-ratio through a mass campaign across the country.

(b) The issue of women atrocities through social awareness across the country.

(c) The issue of school drop-out at the primary level across the country.

(d) The issue of malnutrition and adolescent pregnancy through social education across the country.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) only (3) (a) and (c) only (4) (a), (b) and (d)

---

62. नेहरू युवक केंद्राचे उद्दिष्ट व कार्यक्रम यातील पुढील कोणते योग्य जुळवलेले आहे ?

(1) विकास - युवक नेतृत्व प्रशिक्षण कार्यक्रम

(2) संघटन - अनौपचारिक शिक्षण

(3) जागृती - समाज सेवा

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following is correctly matched in the terms of objectives of the Nehru Yuvak Kendra vis. a. vis their programmes ?

(1) Development - Youth Leadership Trg. Programme

(2) Organisation - Non formal education

(3) Awareness - Social Service

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

63. बाबा आमटे यांनी माडिया गोंड आदिवासींच्या कुपोषण निर्मूलन, शेती प्रशिक्षण, शिक्षण, वन्यजीव संरक्षण यासाठी 1973 ला भामरागड येथे कोणता प्रकल्प सुरु केला ?

(1) आनंदवन (2) लोकबिरादारी (3) नवसंजीवन (4) लोकजीवन

In 1973 which project was started by Baba Amte in Bhamragad for eradication of malnutrition, education, training in agriculture and wildlife protection for Madiya Gond Tribals ?

(1) Anandvan (2) Lokbiradari (3) Navsanjivan (4) Lokjivan

---

64. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **बरोबर** आहे ?

(a) समाजातील नैतिक मूल्ये आणि सामाजिक समस्या या गोष्टी परस्परावलंबी आहेत.

(b) समाजातील नैतिक मूल्यांच्या स्थैर्यासाठी काही प्रमाणात नियमबाह्य वर्तनाची गरज असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) योग्य आहे (2) केवळ (b) योग्य आहे

(3) दोन्ही (a) व (b) योग्य आहेत (4) (a), (b) दोन्ही योग्य नाहीत

Which of the following two statements is **correct** ?

(a) Moral values in society and social problems are interdependent.

(b) For stability of moral values in society upto some extent there is a need for lawless behaviour.

Answer option :

(1) Only (a) is correct. (2) Only (b) is correct.

(3) Both (a) and (b) are correct. (4) Neither (a) nor (b) is correct.

---

www.reliableacademy.com 9922335999

65. युनिसेफच्या 'जगातील मुलांची स्थिती-2009' या अहवालाप्रमाणे काय **खरे** नाही ?

(a) भारताच्या 52% स्त्रियांचा वयाच्या 18 व्या वर्षा आधी विवाह झालेला असतो, खेड्यात तर ही आकडेवारी 61% आहे.

(b) जगातील बालविवाहापैकी 45% बालविवाह भारतात होतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

What is not **true** as per the UNICEF's 'State of the world's children-2009' report ?

(a) 52% of Indian women are married before their age of 18 rising to 61% in rural areas.

(b) 45% of the world's child marriages take place in India.

Answer option :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Both (4) Neither

---

66. वाचनालयांमध्ये चांगल्या पुस्तकांचा साठा असण्याकरिता व समाधानकारक, गुणवत्तापूर्ण वाचनालय सेवा जनसामान्यांना पुरवण्यासाठी शासनाने उत्कृष्ट वाचनालयांना सन 1984-85 पासून पारितोषिके देणे सुरु केले आहे. पारितोषिकाला पुढील प्रमाणे संबोधिल्या जाते.

(1) नामदार गोखले उत्कृष्ट ग्रंथालय पुरस्कार

(2) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर उत्कृष्ट ग्रंथालय पुरस्कार

(3) डॉ. सी.डी. देशमुख उत्कृष्ट ग्रंथालय पुरस्कार

(4) यापैकी कोणतेही नाही

To create healthy competition among the libraries towards building good stock of books and rendering satisfactory, qualitative library services to the public, Government has started giving awards to the Best Libraries in each class of Libraries from 1984-85. The award is named as "__________".

(1) Namdar Gokhale Utkrushta Granthalaya Purskar

(2) Dr. Babasaheb Ambedkar Utkrushta Granthalaya Purskar

(3) Dr. C.D. Deshmukh Utkrushta Granthalaya Purskar

(4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

67. बोधचिन्ह ओळखा :

(1) कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

(2) महाराष्ट्र राज्य शिक्षण संचालनालय

(3) आदिवासी शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

(4) ज्ञान केन्द्र संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य

Identify the logo :

(1) Directorate of Art, Maharashtra State

(2) Directorate of Maharashtra State Education

(3) Directorate of Tribal Education Maharashtra State

(4) Directorate of Knowledge Centre Maharashtra State

www.reliableacademy.com 9222333999

68. साहित्य अकॅदमी ही अक्षरांची भारतीय राष्ट्रीय अकॅदमी आहे तिची स्थापना मार्च 1954 मध्ये झाली. अकॅदमीने 24 भाषांना मान्यता प्रदान केली असून त्या भाषेतील पुस्तके छापते. या अकॅदमीबाबत आणखी काय **खरे** आहे ?

(a) ती नवी दिल्ली येथे एकमेव वैशिष्ट्यपूर्ण व तिच्या मुंबई व वाराणसी येथील क्षेत्रीय कार्यालयात तत्सम वाचनालये राखते जी 25 पेक्षा अधिक भाषेतील पुस्तके वाचकांना उपलब्ध करतात.

(b) तिचे प्रकल्प कार्यालय शिलाँग येथे असून ते मौखिक व आदिवासी साहित्याला प्रोत्साहन देते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Sahitya Akademy is the Indian National Akademy of Letters. The Akademy was founded in March 1954. The Akademy recognises and publishes books in 24 languages. What is also **true** of the Akademy ?

(a) It maintains a unique multilingual library in New Delhi and similar libraries at its regional offices at Mumbai and Banaras having books in over 25 languages.

(b) It has its Project Office at Shillong for promotion of oral and tribal literature.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

69. केंद्र शासनाने राष्ट्रीय शिक्षक कल्याण प्रतिष्ठानची स्थापना __________ मध्ये चॅरिटेबल इंडोमेंट अ‍ॅक्ट __________ अनुसार केली.

(1) 1962, 1890 (2) 1965, 1809 (3) 1967, 1889 (4) 1969, 1889

The National Foundation for Teachers' Welfare was set up in __________ under the Charitable Endowments, Act, __________.

(1) 1962, 1890 (2) 1965, 1809 (3) 1967, 1889 (4) 1969, 1889

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

70. जोड्या जुळवा :

	गट - A पुरस्काराचे नाव	गट - B पुरस्कार संख्या		गट - C रक्कम
(a)	युवा अध्ययनार्थींना महर्षी बादरायण सन्मान पुरस्कार	(i) 08	(A)	₹ 1 लाख प्रत्येकी (एक वेळ)
(b)	भाषा भारती सन्मान	(ii) 22	(B)	₹ 25,000 (वार्षिक)
(c)	तमिळ शास्त्रीय भाषेच्या ख्याति प्राप्त लेखकांना पुरस्कार (नवीन)	(iii) 01	(C)	₹ 1 लाख प्रत्येकी (वार्षिक) ₹ 5 लाख प्रत्येकी एक वेळा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a)-(i)-(A), (b)-(ii)-(C), (c)-(i)-(C)
(2) (a)-(i)-(A), (b)-(ii)-(B), (c)-(i)-(C)
(3) (a)-(ii)-(B), (b)-(i)-(C), (c)-(iii)-(B)
(4) (a)-(iii)-(B), (b)-(iii)-(C), (c)-(ii)-(A)

Match the columns :

	Group A Name of the Award	Group B Number of Awards		Group C Amount
(a)	Mahrishi Badrayan Sanman Award for young scholars	(i) 08	(A)	₹ 1 Lakh each (one time)
(b)	Bhasha Bharti Sanman	(ii) 22	(B)	₹ 25,000/- (Annual)
(c)	Certificate of Honour to distinguished scholars of Classical Tamil language (New)	(iii) 01	(C)	₹ 1 Lakh each (Annual) ₹ 5 Lakhs each one time

Answer options :

(1) (a)-(i)-(A), (b)-(ii)-(C), (c)-(i)-(C)
(2) (a)-(i)-(A), (b)-(ii)-(B), (c)-(i)-(C)
(3) (a)-(ii)-(B), (b)-(i)-(C), (c)-(iii)-(B)
(4) (a)-(iii)-(B), (b)-(iii)-(C), (c)-(ii)-(A)

www.reliableacademy.com 9222333999

71. भारतात 6 भाषा विश्वविद्यालये आहेत, ज्यातील काही अभिमत (मानलेली) विश्वविद्यालये तर काही केंद्रीय विश्वविद्यालये आहेत. या विश्वविद्यालयांबाबत काय **खरे** आहे ?

(a) अभिमत (मानलेली) विश्वविद्यालये इंग्रजी, हिंदी व उर्दू भाषांना प्रोत्साहित करतात.

(b) केंद्रीय विश्वविद्यालये संस्कृत भाषेला प्रोत्साहित करण्यासाठी आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

India has 6 language Universities, of which some are deemed to be Universities and some Central Universities. What is **true** of these Universities ?

(a) Deemed to be Universities are for the promotion of English, Hindi and Urdu Languages.

(b) Central Universities are for the promotion of Sanskrit Language.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

72. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) प्रि-मॅट्रिक शिष्यवृत्ती योजना आदिवासी विद्यार्थ्यांकरता आहे.

(b) या योजनेमुळे समाजातील विविध स्तरांवरील लोकांना एका स्तरावर आणण्याचे तसेच शिक्षणान्वये वृद्धी ही उद्दिष्टे साध्य होतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Pre-matric Scholarship is a scheme for the Tribal communities.

(b) The scheme plays a role of level playing and of empowerment through education.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

73. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ सार्वजनिक-खाजगी भागीदारीतून कार्य करते.

(b) राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ खाजगी क्षेत्रातील प्रयत्नांनाही मदत करते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **incorrect** ?

(a) National Skill Development Corporation functions as a Public-Private Partnership.

(b) NSDC also supports private sector initiatives.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

74. __________ ही एक कें.प्रा.यो.आहे. जी पात्र राज्य उच्चस्तर शिक्षण संस्थांना वित्तीय मदत करण्याच्या उद्देशाने इ.स. 2013 मध्ये सुरू केली गेली. केन्द्रीय वित्तीय मदत (सामान्य वर्गाच्या राज्यांकरिता 65 : 35 च्या प्रमाणात आणि विशेष वर्गांच्या राज्यांकरिता 90 : 10 च्या प्रमाणात) मापदंड आधारित असेल.

(1) एस.एस.ए. (2) आर.एम.एस.ए. (3) एन.ए.एस.ए. (4) आर.यु.एस.ए.

__________ is a CSS, launched in 2013 aims at providing strategic funding to eligible state higher educational institutions. The central funding (in the ratio of 65 : 35 for general category states and 90 : 10 for special category states) would be norm based.

(1) SSA (2) RMSA (3) NASA (4) RUSA

---

75. खालीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(a) राष्ट्रीय प्रतिभावंत विद्यार्थी योजना, जीचा उद्देश इयत्ता 11 वी पासून पदव्युत्तर शिक्षणापर्यंत शासकीय शाळा/महाविद्यालय आणि विद्यापीठांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अर्थसहाय्य प्राप्त करून देणे हा होता दिनांक 1.4.2007 पासून समाप्त केली गेली.

(b) 11 व्या पंचवार्षिक योजनेदरम्यान महाविद्यालय व विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांकरिता एक नवीन केंद्रीय क्षेत्र शिष्यवृत्ती योजना सुरू केली आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) दोन्ही चुकीचे आहेत (2) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत

(3) (a) बरोबर आहे (b) चूक आहे (4) (a) चूक आहे (b) बरोबर आहे

Which statement/statements is/are **correct** from the following statements ?

(a) The National Merit Scholarship Scheme, the objective of which was to provide financial assistance to Meritorious students studying from Post-matric to Post-graduate level in Government schools/Colleges and Universities has been discontinued with effect from 1st April 2007.

(b) A New Central Sector Scheme of Scholarship for College and University students has been introduced during the XI Five Year Plan.

Answer options :

(1) (a) and (b) both are incorrect. (2) (a) and (b) both are correct.

(3) (a) is correct, (b) is incorrect. (4) (a) is incorrect, (b) is correct.

---

www.reliableacademy.com 9922333999

76. जोड्या जुळवा :

गट - A पुरस्काराचे नाव		गट - B आयोजक	
(a)	अहिंदी भाषिक राज्यातील हिंदी लेखकांकरिता पुरस्कार	(i)	केन्द्रीय हिंदी संस्था
(b)	शिक्षा पुरस्कार	(ii)	राष्ट्रीय संस्कृत संस्था
(c)	हिंदी सेवी सन्मान	(iii)	केन्द्रीय हिंदी निदेशालय
(d)	संस्कृत, पाली करिता राष्ट्रपती सन्मान पत्र		

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(ii)
(3)	(i)	(iii)	(i)	(iii)
(4)	(i)	(iii)	(i)	(ii)

Match the columns :

Group - A Name of the Award		Group - B Organisation	
(a)	Awards to Hindi Authors of Non-Hindi speaking States	(i)	Kendriya Hindi Sansthan
(b)	Shiksha Purskar	(ii)	Rashtriya Sanskrit Sansthan
(c)	Hindi Sevi Sanman	(iii)	Central Hindi Directorate
(d)	Presidential Award of Certificate of Honour for Sanskrit, Pali		

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(ii)
(3)	(i)	(iii)	(i)	(iii)
(4)	(i)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

77. हिंदीमध्ये मॅट्रिक नंतर अध्ययन करण्यासाठी अहिंदी भाषिक राज्यांतील विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीच्या योजनेच्या उद्दीष्टांबाबत पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) ही योजना अहिंदी भाषिक राज्यात हिंदी भाषेच्या अभ्यासाला वाव देण्यासाठी आहे.

(b) राज्य शासनाला हिंदी शिकविणाच्या व जेथे हिंदी भाषेचे ज्ञान अनिवार्य आहे त्या पदांना साजेसे उमेदवार तयार करण्यासाठी आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements about the objectives of the Scheme of Scholarship to students from Non Hindi speaking states for Post Matric studies in Hindi is **incorrect** ?

(a) To encourage the study of Hindi in Non Hindi speaking states.

(b) To make available to the State Governments suitable persons to man teaching and other posts where knowledge of Hindi is essential.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

78. पुढील दोन पैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?

(a) नवोदय विद्यालयात ग्रामीण भागातील मुलांसाठी 75% आरक्षण असते.

(b) नवोदय विद्यालयात अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातींसाठी अनुक्रमे 15% व 7.5 टक्केच आरक्षण असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The percentage of reservation for rural students in Navodaya Vidyalaya is 75%.

(b) The reservation for SCs and STs in the Navodaya Vidyalaya is invariably to the extent of 15 and 7.5% respectively.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

79. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) राष्ट्रीय साक्षरता अभियान 15 - 35 वयोगटातील नवसाक्षरांना कार्य साक्षरता देते.

(b) दहाव्या योजनेच्या अखेर पावेतो राष्ट्रीय साक्षरता अभियानने 127+ दशलक्ष लोक साक्षर केले ज्यातील सुमारे 40% महीला होत्या.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) National Literacy Mission imparts Functional literacy to neliterates in the age group of 15 - 35.

(b) By the end of the 10th Plan the NLM had made 127+ million persons literate of which about 40% were females.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

80. भारताच्या शेजारची राष्ट्रे वगळता परदेशाला दिलेल्या पहिल्या भेटीत पंतप्रधान श्री नरेन्द्र मोदी ह्यांनी जापानला 30 ऑगस्ट ते 3 सप्टेम्बर 2014 मध्ये भेट दिली. या भेटीबाबत काय खरे **नाही** ?

(a) बडोदा या शहराचा स्मार्ट वारसा शहर म्हणून विकास करण्यास सहकार्य करावयाचे जापानने मान्य केले.

(b) गंगा व इतर नद्यांचे पुनरुज्जीवन करण्यास सहकार्य करण्याचेही मान्य केले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Prime Minister Mr. Narendra Modi visited Japan on 30 August - 3 September 2014 on his first official visit abroad outside Indias immediate neighbourhood. What is **not** true of the visit ?

(a) Japan agreed to cooperate with India in development of Baroda as a smart heritage city and

(b) to rejuvenate Ganga and other rivers.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

81. __________ , __________ आणि __________ भाषांच्या तज्ज्ञांना सन्मानित करण्यास, राष्ट्रपती सन्मान प्रमाण-पत्र पुरस्कार प्रदान करण्यास एक योजना 1958 मध्ये सुरु केली गेली.

(1) हिंदी, इंग्रजी, फ्रेंच
(2) संस्कृत, अरेबिक, पर्शियन
(3) संस्कृत, हिंदी, फ्रेंच
(4) यापैकी नाही

A Scheme for the Presidential award of the Certificate of Honour was introduced in the year 1958 to honour the scholars of __________ , __________ and __________ languages.

(1) Hindi, English, French
(2) Sanskrit, Arabic, Persian
(3) Sanskrit, Hindi, French
(4) None of these

---

82. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) वेदांत ई. शिक्षा @ स्कूल्स हे पी.पी.पी. मॉडेल विविध राज्य शासनांच्या सहकार्याने राबविले जात आहे.

(b) वेदांत ई. शिक्षा @ स्कूल्स ही योजना सर्व शिक्षा अभियान योजनेअंतर्गत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) Vedanta e-Shiksha @ schools is a PPP model implemented in coordination with various state governments.

(b) Vadanta e-Shiksha is outside the Sarva Shiksha Abhiyan Scheme

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

83. जोड्या जुळवा :

	गट - A		गट - B
(a)	आचार्य	(i)	एकात्मिक ई-घटक पोर्टल
(b)	ई-पाठशाला	(ii)	चार कोनमापक यंत्र दृष्टिकोनामध्ये
(c)	नावीन्यपूर्ण ई-घटक	(iii)	सर्व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमास प्रवेशद्वार

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(ii)	(i)	(iii)
(2)	(i)	(iii)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)

(4) यापैकी नाही

Match the columns :

	Group - A		Group - B
(a)	Acharya	(i)	Integrated e-content Portal
(b)	e-Pathshala	(ii)	In Four Quadrant Approach
(c)	Innovative e-content	(iii)	A Gateway to all Post Graduate Courses

Answer options :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(ii)	(i)	(iii)
(2)	(i)	(iii)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)

(4) None of these

www.reliableacademy.com 9222333999

84. खालील कार्यक्रम कशाच्या अंतर्गत चालविले जातात ?

(a) एन.पी.टी.ई.एल. अभियांत्रिकी माध्यम घटक (b) शिक्षक संवाद
(c) आभासी वर्ग खोली (d) बोलके प्रशिक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) वेदांत (2) साक्षात (3) न्युपा (4) यापैकी नाही

The following programmes are run under :

(a) NPTEL Engg. Media Content (b) Talk to Teacher
(c) A - View Virtual Classroom (d) Spoken Tutorial

Answer options :

(1) Vedant (2) Sakshat (3) NUEPA (4) None of these

---

85. प्रौढ शिक्षण कार्यक्रमामध्ये __________ यांचा समावेश होतो.

(a) साक्षरता (b) मूलभूत शिक्षण
(c) कौशल्य विकास (d) जीवन शिक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) आणि (d) (2) (a) आणि (b)
(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a) आणि (c)

Adult Education Programme includes :

(a) Literacy (b) Basic education
(c) Skill development (d) Life education

Answer options :

(1) (a), (b), (c) and (d) (2) (a) and (b)
(3) (a), (b) and (c) (4) (a) and (c)

---

86. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

(a) खडू फळा योजना कोठारी आयोगामुळे सुरु झाली.
(b) 10+ स्तरावरील विद्यार्थ्यांपैकी 50% विद्यार्थी व्यावसायिक शिक्षणाकडे वळवावेत असे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 ने सुचविले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **incorrect** ?

(a) Operation Black Board Scheme was introduced at the instance of Kothari Commission.
(b) 50% students at the 10+ stage should be diverted to vocational education was suggested by National Educational Policy 1986.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

87. मनुष्य बळ विकास मंत्रालयाने डिसेंबर 2002 मध्ये भारत सरकारचा __________ प्रारंभ केला ज्याचे ध्येय राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर योग्य प्रतिसाद देऊन आर्थिक आणि प्रौद्योगिक विकासाकरिता गतिशील, मागणी आधारित, गुणवत्ता जागृत, सक्षम आणि विकसनशील बनण्याकरिता संस्थांच्या वर्तमान क्षमतांचा विकास करणे आणि तंत्रशिक्षणाच्या गुणवत्तेमध्ये सुधारणा करण्यास करण्यात येणाऱ्या प्रयत्नांमध्ये वृद्धी करणे आहे.

(1) बी.ए.आय.ई.टी. (2) टी.ई.आय.क्यु.पी. (3) टी.ई.क्यु.आय.पी. (4) ए.आय.सी.टी.ई.

The Ministry of Human Resources Development launched in December, 2002 the __________ which aims to upscale and support ongoing efforts in improving quality of technical education and enchancing existing capacities of the institutions to become dynamic, demand-driven, quality conscious, efficient and forward looking, responsive to rapid economic and technological developments occurring both at national and international levels.

(1) BAIET (2) TEIQP (3) TEQIP (4) AICTE

---

88. भारतामध्ये __________ भाषा विद्यापीठे आहेत ज्यात __________ अभिमत विद्यापीठे आणि __________ केंद्रीय विद्यापीठे आहेत.

(1) 6, 3, 3 (2) 6, 4, 2 (3) 6, 2, 4 (4) 6, 5, 1

India has __________ language Universities, out of which __________ are Deemed-to-be Universities and __________ are Central Universities.

(1) 6, 3, 3 (2) 6, 4, 2 (3) 6, 2, 4 (4) 6, 5, 1

---

89. इंदिरा गांधी राष्ट्रीय खुले विद्यापीठ (IGNOU) विशेषत: दुर्गम ग्रामीण भागातील शिकाऊ मुलींपर्यंत पोहोचण्याचे विचारपूर्वक प्रयत्न करीत आहे. या कार्यांबाबत काय **खरे** आहे?

(a) एक नूतन शाळा स्थापणे, जी लिंग आणि विकासात्मक अभ्यासाची शाळा असेल व लिंग समता आणि न्याय हे तिचे लक्ष्य असेल.

(b) ही शाळा पदवीपूर्व व पदवीस्तराचे कार्यक्रम व पाठ्यक्रम आखते व त्यांचा विकास करते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

The Indira Gandhi National Open University (IGNOU) has been making conscious efforts to reach out to the girl learners especially in remote rural areas. What is **true** of its activities ?

(a) The setting up of a New School, School of Gender and Development Studies with the aim of achieving gender justice and equity.

(b) The School designs and develops academic programmes and courses at undergraduate and graduate levels.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922923999

90. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) सर्व पदवी व पदव्युत्तर कला संस्थांच्या व महाविद्यालयांच्या सुनियंत्रणासाठी सन 1969 मध्ये महाराष्ट्र कला संचालनालय स्थापन झाले.

(b) व्ही.एन. अडारकर प्रथम संचालक होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The Directorate of Art (DOA) was established in the year 1969 for handling all art institutes and colleges of graduate and post graduate level in Maharashtra.

(b) The First Director was V.N. Adarkar

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

91. साक्षर भारत हा जगातील सर्वात मोठा प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम आहे या संबंधात काय **योग्य** नाही ?

(a) या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट 70 दशलक्ष प्रौढ 2017 पर्यंत साक्षर बनविणे आहे.

(b) वय 15 वरील केवळ सुमारे 53% भारताची लोकसंख्या वाचू व लिहू शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Sakshar Bharat is the world's largest literacy programme. What is not correct in this connection ?

(a) The programme aims at making 70 million adults literate by 2017.

(b) Only about 53% of India's population over the age of 15 can read and write

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

92. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) बालकांसाठी मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा कायदा 1 एप्रिल 2011 पासून अंमलात आला.

(b) या हक्कामुळे वय वर्ष 6-14 मधील प्रत्येक बालकाला 9 वर्षांचे प्राथमिक शिक्षण मिळेल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The right to children to free and compulsory education act has come into force from 1st April 2011.

(b) As a result of this right every child in the age group of 6-14 will be provided 9 years of elementary education.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222353999

93. जोड्या जुळवा :

	गट - A		गट - B
(a)	एन.पी.ई.जी.ई.एल. चे उद्दिष्ट	(i)	शाळेत जाणे थांबवलेल्या मुली
(b)	लक्ष्य लोकसंख्या/लाभार्थी	(ii)	व्यावसायिक आणि जीवनोपयोगी कौशल्यावर आधारित शिक्षण
(c)	एन.पी.ई.जी.ई.एल. ची वैशिष्ट्ये	(iii)	शिक्षणाच्या दर्जात सुधारणा
		(iv)	काम करणाऱ्या मुली
		(v)	मुलींना शिक्षणाकडे आकर्षित करण्यासाठी प्रोत्साहन
		(vi)	शैक्षणिक क्षेत्रातील लिंगाधारित विषमतेची दरी भरुन काढणे.

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(ii), (iv)	(i),(v)	(iii), (vi)
(2)	(iv), (vi)	(ii),(iii)	(i), (v)
(3)	(iii), (vi)	(i),(iv)	(ii), (v)
(4)	(iii), (i)	(ii),(iv)	(i), (vi)

Match the columns :

	Group - A		Group - B
(a)	Objective of NPEGEL	(i)	Drop out girls
(b)	Target Population/Beneficiaries	(ii)	Vocational and Life - skill education
(c)	Unique features of NPEGEL	(iii)	Improve quality of education
		(iv)	Working girls
		(v)	Incentive for girls to attract them towards education
		(vi)	Reduction of gender gap in education sector

Answer options :

	(a)	(b)	(c)
(1)	(ii), (iv)	(i),(v)	(iii), (vi)
(2)	(iv), (vi)	(ii),(iii)	(i), (v)
(3)	(iii), (vi)	(i),(iv)	(ii), (v)
(4)	(iii), (i)	(ii),(iv)	(i), (vi)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9422333999

94. प्रथम अभियांत्रिकी महाविद्यालयाची स्थापना सिविल अभियंत्यांसाठी __________ मध्ये __________, या वर्षी __________ मध्ये झाली, ज्यामध्ये __________, धरणाकरिता स्थापित मोठ्या कार्यशाळा आणि सार्वजनिक भवनांचा वापर करण्यात आला.

(1) मध्यप्रदेश, 1847, इंदोर, अप्पर नर्मदा

(2) महाराष्ट्र, 1847, नाशिक, अप्पर गोदावरी

(3) उत्तर प्रदेश, 1847, रूरकी, अप्पर गंगा

(4) दिल्ली, 1847, दिल्ली, अप्पर यमुना

The first engineering college was established in __________ in __________ for the training of Civil Engineers at __________, which made use of the large workshops and public buildings there that were erected for __________ canal.

(1) Madhya Pradesh, 1847, Indore, Upper Narmada

(2) Maharashtra, 1847, Nashik, Upper Godavari

(3) Uttar Pradesh, 1847, Roorkee, Upper Ganges

(4) Delhi, 1847, Delhi, Upper Yamuna

---

95. आर्थिकदृष्ट्या वंचित व दुर्बल गटातील किमान 25% विद्यार्थ्यांना __________ प्रकारच्या शाळेत प्रवेश दिला जातो.

(a) केंद्रीय विद्यालय (b) नवोदय विद्यालय

(c) सैनिक शाळा (d) विना अनुदानित शाळा

(e) इंग्रजी माध्यमाच्या शाळा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (c), (d), (e) (2) (a), (b), (c), (d)

(3) (a), (b), (c), (d), (e) (4) (a), (b), (d), (e)

__________ type of schools admit at least 25% students from the disadvantaged and economically weaker groups.

(a) Kendriya Vidyalaya (b) Navodaya Vidyalaya

(c) Sainik Schools (d) Unaided schools

(e) English Medium Schools

Answer options :

(1) (b), (c), (d), (e) (2) (a), (b), (c), (d)

(3) (a), (b), (c), (d), (e) (4) (a), (b), (d), (e)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

96. खालील मुद्यांचा विचार करा :

(a) सध्या युरोपियन युनियनमध्ये 28 देश सदस्य आहेत.

(b) स्वित्झर्लंड हा युरोपियन युनियनचा सदस्य देश आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(2) (a) चूक आहे आणि (b) बरोबर आहे.

(3) (a) बरोबर आणि (b) चूक आहे.

(4) (a) आणि (b) दोन्ही चूक आहेत.

Consider the following :

(a) At present there are 28 member countries in the European Union.

(b) Switzerland is a member state of the European Union

Answer options :

(1) (a) and (b) are correct

(2) (a) is incorrect and (b) is correct

(3) (a) is correct and (b) is incorrect

(4) (a) and (b) both are incorrect

---

97. __________ आणि __________ हे क्षेत्रफळाच्या दृष्टीने युरोपियन युनियनमधील क्रमशः सर्वात मोठा आणि सर्वात छोटा देश आहेत.

(1) स्पेन, लक्झमबर्ग (2) फ्रान्स, माल्टा

(3) जर्मनी, सायप्रस (4) स्वीडन, बेल्जियम

__________ and __________ are the biggest and the smallest countries in the EU by surface area respectively.

(1) Spain, Luxembourg (2) France, Malta

(3) Germany, Cyprus (4) Sweden, Belgium

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

98. (a) संसदेने ऑगस्ट, 2005 मध्ये कायदा संमत केला.

(b) कायद्याची अंमलबजावणी 26 ऑक्टोबर, 2006 पासून सुरू झाली.

(c) कायदा तरतूद करतो की खटल्याची पहिली सुनावणी दहा दिवसांच्या आत केली जाईल व 90 दिवसांच्या आत खटला निकालात काढला जाईल.

(d) कायदा संपूर्ण भारतात लागू केला आहे.

भारताच्या 'कौटुंबिक हिंसाचार संरक्षण कायदा - 2005' बाबत वरीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (d) (4) (c) आणि (d)

(a) The Act was passed by the Parliament in August, 2005.

(b) The Act came into effect from 26th October, 2006.

(c) The Act ensures that the first hearing would be held within 10 days and the case would be disposed of within 90 days.

(d) The Act is enforceable in the whole of India.

Which of the above statements are true about the 'Domestic Violence Act - 2005' of India ?

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (a) and (d) (4) (c) and (d)

---

99. भारतात सन 2004 मध्ये मुफ्त ॲन्टी रिट्रोव्हायरल थेरपी (ART) कार्यक्रम सुरू झाल्यापासून एडस्मुळे होणाऱ्या मृत्यूंमध्ये नियमीतपणे घट होत आहे. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते यासंदर्भात **अयोग्य** आहे ?

(a) भारत जगातील तिसरा सर्वात अधिक एचआयव्ही सह राहणाऱ्या लोकसंख्येचा देश आहे.

(b) सन 1999 नंतर एचआयव्ही/एडस् कार्यक्रमात एचआयव्ही/एडस् बाबत जागरूकता ते वर्तणुकीत बदल असा फरक पडला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

The trend of annual AIDS deaths is showing a steady decline since roll out of the free Anti Retroviral Therapy (ART) programme in India in 2004. Which of the following two statements is **incorrect** in this connection ?

(a) India has the third highest number of estimated people living with HIV in the World.

(b) Since 1999 there has been a shift from HIV/AIDS awareness to behavioural change.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922233999

100. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(1) भारतातील मानवी हक्काच्या चळवळीला आणीबाणी (1975 - 77) नंतर गती मिळाली.

(2) शेतकऱ्यांचे संघर्ष, दलित चळवळ, पर्यावरणाच्या चळवळी हे सर्व मानवी हक्क चळवळीचे भाग आहेत.

(3) पिपल्स् युनियन फॉर सिव्हिल लिबर्टीज अँन्ड डेमोक्रॅटीक राईट्सची स्थापना जवाहरलाल नेहरूंनी केली.

(4) रजनी कोठारी हे 1984 ते 1986 या काळात पिपल्स् युनियन फॉर सिव्हिल लिबर्टीजचे अध्यक्ष होते.

Which of the following statements is **not correct** ?

(1) Human Rights movement in India got momentum after emergency (1975-77)

(2) Peasant struggles, Dalit movement, Environmental movements are parts of the Human Rights movement.

(3) People's Union for Civil Liberties and Democratic Rights was established by Jawaharlal Nehru.

(4) Rajani Kothari was the President of People's Union for Civil Liberties from 1984 to 1986.

---

101. तंबाखू प्रचंड प्रमाणात मृत्यूसाठी कारणीभूत आहे.

अर्धे तंबाखू सेवक त्यामुळेच मृत्यूमुखी पडतात. यासंदर्भात आणखी काय खरे आहे ?

(a) जगातील सर्व देशात तंबाखू सेवन भारतात सर्वात अधिक होते.

(b) भारतातील तंबाखू नियंत्रण अहवालाप्रमाणे (2004) भारतात दरवर्षी 8 लाखापेक्षा अधिक लोक तंबाखू सेवनाने मृत्यूमुखी पडतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Tobacco is a massive killer, killing half the people who use it.

What is also true in this connection ?

(a) India is the largest consumer of tobacco in the world.

(b) As per the report of the Tobacco Control in India (2004) more than 8 lakh people die due to tobacco consumption every year in India.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

102. प्रामुख्याने खालीलपैकी कोणत्या प्रदेशांत स्त्रीच्या जननेंद्रियाचे विद्रुपीकरण केले जाते ?

(a) युरोप
(b) आफ्रिका
(c) दक्षिण अमेरिका
(d) ऑस्ट्रेलिया
(e) मध्य पूर्व-आशिया

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (c) आणि (d)
(2) (b) आणि (e)
(3) (c) आणि (e)
(4) (b), (d) आणि (e)

Where is Female Genital Mutilation concentrated ?

(a) Europe
(b) Africa
(c) South America
(d) Australia
(e) Middle East Asia

Choose the **correct** option :

(1) (a), (c) and (d)
(2) (b) and (e)
(3) (c) and (e)
(4) (b), (d) and (e)

---

103. 'आंतरराष्ट्रीय न्यायालया' बाबत पुढीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** नाही ?

(1) इ.स. 1946 मध्ये 'स्थायी न्यायालया' ची जागा घेतली.
(2) या न्यायालयात 15 न्यायाधीश असतात.
(3) न्यायाधीशाच्या पदाची मुदत 9 वर्षांची असते.
(4) सर्व न्यायाधीशांची निवड महासभा करते.

Which of the following is not correct about the 'International Court of Justice' ?

(1) It was established in place of the 'Permanent Court of Justice' in 1946
(2) It consists of 15 judges
(3) The tenure of a judge is of 9 years
(4) All the judges are elected by the General Assembly

---

www.reliableacademy.com 9222333999

104. 2014 च्या मानवी विकास निर्देशांका संदर्भात जुळणी करा :

(a)	सिंगापूर	(i)	0.891
(b)	इस्त्राइल	(ii)	0.901
(c)	जपान	(iii)	0.888
(d)	दक्षिण कोरिया	(iv)	0.890

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

Match the following as per Human Development Index of 2014 :

(a)	Singapore	(i)	0.891
(b)	Israel	(ii)	0.901
(c)	Japan	(iii)	0.888
(d)	South Korea	(iv)	0.890

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

---

105. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग :

(a) चौकशीच्या कामामध्ये स्वयंसेवी संस्थांना सहभागी करून घेऊ शकतो.

(b) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगावरील नेमणुकांसंबंधीच्या शिफारशी करणाऱ्या समितीमध्ये इतर सदस्यांबरोबर केवळ लोकसभेमधील विरोधी पक्ष नेत्याचा समावेश असतो.

(c) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाकडे केलेली तक्रार हिंदी, इंग्रजी किंवा भारतीय राज्यघटनेतील आठव्या परिशिष्टातील कोणत्याही भाषेत असू शकते.

राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगासंबंधिच्या वरील विधानांपैकी कोणती विधाने **बरोबर** नाहीत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) फक्त (3) (c) फक्त (4) (c) आणि (a)

The National Human Rights Commission (NHRC) can :

(a) involve voluntary organisations in investigation process.

(b) the committee which recommands persons to be appointed to the NHRC comprises amongst others the leader of opposition from the Lok Sabha only.

(c) complaint to the NHRC may be in Hindi, English or any language in the 8th schedule of the Constitution of India.

Which of the above statements about NHRC are **not correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) only (3) (c) only (4) (c) and (a)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

106. 'नागरिक अधिकार संरक्षण अधिनियम 1955' भारतातील कोणत्या अनिष्ट सामाजिक प्रथेचे निर्मुलन करतो ?

(1) वेठबिगारी प्रथा (2) बालविवाह प्रथा

(3) अस्पृश्यता (4) सती प्रथा

Which of the Indian antisocial customs is eradicated by the 'Civil Rights Protection Act 1955' under the Indian Constitution ?

(1) Bonded - Labour Tradition (2) Child - Marriage Tradition

(3) Untouchability (4) Sati-Pratha

---

107. भ्रष्टाचाराबाबतच्या विधानांचा विचार करा :

(a) 'ट्रान्सपरंन्सी इंटरनॅशनल' ही विविध देशांतील भ्रष्टाचाराचे प्रमाण मोजणारी संस्था आहे.

(b) संस्थेने 2014 या वर्षात 175 देशांतील भ्रष्टाचाराचा अभ्यास केला.

(c) भारताला 100 पैकी 38 गुण प्राप्त झाले.

(d) 175 देशांमध्ये भारताला 85 वा क्रमांक मिळाला.

(e) स्वित्झरलंड सगळ्यात शिखरावर आहे.

(f) सोमालिया सगळ्यात खाली आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **अयोग्य** आहे/आहेत ?

(1) (c) (2) (d) (3) (e) (4) (f)

Consider the statements about corruption :

(a) 'Transparency International' is an institution measuring corruption in different countries.

(b) The institution studied corruption in 175 countries in the year 2014,

(c) India obtained 38 marks out of 100.

(d) India secured 85th rank amongst 175 countries.

(e) Switzerland is the top most

(f) The bottom most is Somalia.

Which of the statements given above is **incorrect** ?

(1) (c) (2) (d) (3) (e) (4) (f)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9422333999

108. (a) राज्य सरकारांना अशी न्यायालये स्थापन करण्याचा अधिकार आहे.

(b) राज्यसरकार उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायाधीशाच्या संमतीने अशी न्यायालये स्थापन करते.

(c) राज्यसरकार अधिसूचनेद्वारे अशी न्यायालये स्थापन करते.

(d) प्रत्येक मानवी हक्क न्यायालयाकरिता राज्यसरकार एक सरकारी वकील निर्देशित करते किंवा वकिलाची नियुक्ती करते की जो किमान आठ वर्षे वकिली करीत आहे.

भारतातील मानवी हक्क न्यायालयांबाबत वरीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(1) (b), (c), (d) (2) (a), (c), (d) (3) (a), (b), (d) (4) (a), (b), (c)

(a) State Governments are empowered to establish such courts.

(b) State Government establishes the courts with the concurrence of the Chief Justice of the High Court.

(c) State Government establishes the courts by notification.

(d) For every Human Rights Court, the State Government specifies a Public Prosecutor or appoints an advocate who has been in practice for not less than 8 years.

Which of the above statements are **true** about the Human Rights Courts in India ?

(1) (b), (c), (d) (2) (a), (c), (d) (3) (a), (b), (d) (4) (a), (b), (c)

---

109. युनायटेड नेशनस्च्या जनरल असेम्बलीने डिसेंबर 11, 1946 रोजी निर्माण केलेल्या युनिसेफबाबत काय **खरे** नाही ?

(1) युनिसेफचा संस्थापक पोलिश सूक्ष्मजीवतज्ञ लुडविक राजमन याला मानले जाते जो 1946 - 1950 संस्थेचा अध्यक्षही होता.

(2) युनिसेफ केवळ वेगवेगळ्या शासनांकडून तसेच खाजगी देणगीदारांकडून त्यांचा निधी मिळविते.

(3) जनरल असेम्ब्लीने निवडलेल्या प्रतिनिधींनी युनिसेफचे कार्यकारी मंडळ तयार होते.

(4) वरील एकही नाही

What is not true of the UNICEF created by the United Nations General Assembly on December 11, 1946 ?

(1) Ludwik Rajchman a Polish bacteriologist, is regarded as the founder of UNICEF who was also the first Chairman from 1946-1950.

(2) UNICEF solely relies on the contributions from the various Governments and private donors.

(3) The Executive Board is made up of representatives elected by the United Nation General Assembly.

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

110. खालील बाबींचा विचार करून उत्तरे लिहा :

(a) एशियनची स्थापना 1967 मध्ये झाली.

(b) एशियनची 2001 ची परिषद ब्रुनेई येथे झाली.

(c) भारत एशियनचा सुरुवातीपासूनच सदस्य आहे.

(d) एशियनचे केंद्रीय सचिवालय सिंगापूर येथे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) बरोबर आहेत. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) (b) आणि (d) बरोबर आहेत. (4) सर्व चूक आहेत.

Consider the following :

(a) ASEAN was established in 1967.

(b) ASEAN summit of 2001 was held at Brunei.

(c) India is a member of ASEAN since the beginning.

(d) Central Secretariat of ASEAN is at Singapore.

Answer options :

(1) (a) and (d) are correct (2) (a) and (b) are correct

(3) (b) and (d) are correct (4) All are false

---

111. 'आंतरराष्ट्रीय श्रमिक संघटने' बाबतच्या विधानांचा विचार करा :

(a) 'आंतरराष्ट्रीय श्रमिक संघटने' ची स्थापना माद्रिदच्या तहाप्रमाणे झाली.

(b) सुरवातीला ती राष्ट्रसंघाशी संलग्न होती.

(c) तिची ध्येये आणि उद्दिष्टे 'फिलाडेल्फिया जाहिरनाम्यात' नमूद करण्यात आली आहेत.

(d) 'आयएलओ' च्या सचिवालयाला 'आंतरराष्ट्रीय श्रमिक कार्यालय' म्हणतात.

(e) तिचे प्रशिक्षण केंद्र फ्रांसमध्ये आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **अयोग्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (c) आणि (e) (3) (a) आणि (e) (4) केवळ (e)

Consider the statements about 'ILO' [International Labour Organization].

(a) It has been established as a result of treaty of Madrid.

(b) In the beginning it was attached to the League of Nations.

(c) It's aims and objectives are specified in the 'Philadelphia Declaration'.

(d) The secretariat of ILO is called 'International Labour Office'.

(e) Its training centre is in France.

Which of the statements given about is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (c) and (e) (3) (a) and (e) (4) Just (e)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

112. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगासंबंधी दिलेल्या पुढील विधानांपैकी कोणती विधाने **चुकीची** आहेत ?

(a) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगावर नियुक्ती संबंधीचे नियम मानवी हक्क संरक्षण कायद्यात दिलेले आहेत.

(b) आयोगाच्या अध्यक्षाची आणि सदस्यांची नेमणूक भारताचे राष्ट्रपती करतात.

(c) ही संविधानिक यंत्रणा आहे.

(d) न्या. व्यंकटचल्लय्या हे आयोगाचे पहिले अध्यक्ष होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements about the National Human Rights Commission are **wrong** ?

(a) The protection of Human Rights Act lays down the rules for appointment to the NHRC.

(b) The chairperson and the members of the Commission are appointed by the President of India.

(c) It is a Constitutional body.

(d) Justice Venkatachaliah was the first Chairman of the Commission.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (a) and (d)

---

113. नॅशनल बुक ट्रस्ट, इंडियाचे (एन.बी.टी.) काय उद्दीष्ट नाही ?

(a) चांगली पुस्तके छापणे.

(b) चांगली पुस्तके छापण्याकरता प्रोत्साहन देणे.

(c) पुस्तके माफक दरात उपलब्ध करून देणे.

(d) पुस्तक प्रदर्शन आणि मेळावे भरविणे.

(e) परिपूर्ण वाचनालय राखणे/स्थापणे.

(f) जनतेला पुस्तकप्रेमी बनविणे.

योग्य उत्तरे :

(1) (c) (2) (e) (3) (a) आणि (d) (4) (f)

What is not an objective of the National Book Trust, India (NBT) ?

(a) to produce good books.

(b) to encourage the publication of good books.

(c) to make books available at moderate prices.

(d) to arrange book fairs and exhibitions.

(e) to maintain exhaustive libraries.

(f) to make the people book minded.

Answer options :

(1) (c) (2) (e) (3) (a) and (d) (4) (f)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

114. 'युनिसेफ' (संयुक्त राष्ट्रांचा बालक आकस्मिकता निधी) बाबतच्या सत्य घटना व ज्यात त्या घडल्या ती वर्षे यांची जुळणी करा.

(a)	युनिसेफला शांततेचे नोबेल पारितोषिक बहाल केले.	(i)	1946
(b)	'युनिसेफ' हे शीर्षक धारण करून स्थापना झाली.	(ii)	1953
(c)	शीर्षकातून 'आंतरराष्ट्रीय' आणि 'आकस्मिकता' हे शब्द वगळले.	(iii)	1989
(d)	बालकांच्या हक्कांच्या कार्यवाहीची जबाबदारी संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेने सोपविली.	(iv)	1965

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the facts about UNICEF [United Nations Children's Emergency Fund] with the years in which they happened :

(a)	UNICEF awarded the Nobel Peace Prize	(i)	1946
(b)	It was established bearing the Title 'UNICEF'	(ii)	1953
(c)	Terms 'International' and 'Emergency' excluded from the Title	(iii)	1989
(d)	Responsibility of implementation of children's rights entrusted to it by the General Assembly of United Nations.	(iv)	1965

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

www.reliableacademy.com 9222233999

115. ओपेक बाबत पुढील विधानांतील काय **अयोग्य** आहे?

(a) मूळ सदस्य इराण, इराक, कुवैत, साउदी अरेबिया व वेनेझुअेला होते.

(b) नंतर नऊ सदस्य संघटनेत सहभागी झाले.

(c) तिचे मुख्यालय प्रथम जिनिवा स्वित्झरलंड व आता व्हिएन्ना, ऑस्ट्रेलिया येथे स्थलांतरीत झाले आहे.

(d) इंडोनेशिया, इकुआडोर व गबन यांनी संघटना सोडली.

(e) ओपेक कच्च्या तेलाचे भाव विनाकारण वा तेल उत्पादन करणाऱ्या कंपन्यांशी चर्चा न करता वाढवत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) (2) (d) (3) (e) (4) वरील एकही नाही

Which of the following statements about OPEC is **incorrect** ?

(a) The original members of the organization included Iran, Iraq, Kuwait, Saudi Arabia and Venezuela.

(b) Later nine other members joined it.

(c) Its headquarters first at Geneva Switzerland was later shifted to Vienna, Australia.

(d) Indonesia, Ecuador and Gabon left the organisation

(e) OPEC does not raise the crude prices without reason and without consulting oil producing companies.

Answer Options :

(1) (b) (2) (d) (3) (e) (4) None of the above

---

116. 'मानवी हक्क' संरक्षणाच्या क्षेत्रात 'ॲम्नेस्टी इंटरनॅशनल' ही संघटना खालील उद्‌दिष्ट साधण्यासाठी सक्रिय आहे :

(1) युद्धकैद्यांची सुटका (2) राजकीय हक्कांसाठी संघर्ष

(3) तुरुंग सुधार (4) वरील सर्व

'Amnesty International' organisation is working in the field of 'Human Rights' for :

(1) Releasing war prisonars (2) Struggle for Political Rights

(3) Prison improvement (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

117. खालील मुद्यांचा विचार करा :

(a) मानवी हक्कांच्या जागतिक जाहीरनाम्यात एकूण 30 कलमे आहेत.

(b) कलम पाचनुसार सर्वांना जीविताचा, स्वातंत्र्याचा आणि सुरक्षिततेचा अधिकार आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
(2) (a) आणि (b) दोन्ही चूक आहेत.
(3) (a) बरोबर (b) चूक आहे.
(4) (b) बरोबर (a) चूक आहे.

Consider the following statements :

(a) There are 30 articles in the Universal Declaration of Human Rights.

(b) As per article 5 everyone has the right to life, liberty and security.

Answer Options :

(1) (a) and (b) are correct
(2) (a) and (b) both are wrong
(3) (a) is correct (b) is wrong
(4) (b) is correct (a) is wrong

---

118. 'दक्षिण आशियाई चतुष्कोनाकृती संघ' (एस.ए.जी.क्यू.) याबाबतच्या विधानांचा विचार करा.

(a) 'सार्क' ने दक्षिण आशियाई चतुष्कोनाकृती संघाची स्थापना केली आहे.

(b) स्थापना इ.स. 2000 मध्ये करण्यात आली.

(c) भारत, पाकिस्तान, नेपाळ आणि बांग्लादेश एस.ए.जी.क्यू. चे सभासद आहेत.

(d) एस.ए.जी.क्यू. चे उद्दिष्ट आर्थिक विकासाचे आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (d)
(2) केवळ (b) आणि (c)
(3) केवळ (c) आणि (d)
(4) सर्व

Consider the statements regarding SAGQ. [South Asian Growth Quadrangle].

(a) SAGQ has been established by SAARC.

(b) It was established in the year 2000.

(c) India, Pakistan, Nepal and Bangladesh are members of the SAGQ.

(d) The objective of SAGQ is economic development.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a), (b) and (d)
(2) (b) and (c) only
(3) (c) and (d) only
(4) All

---

www.reliableacademy.com 9222333999

119. भारताच्या 'राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाला' कोणत्या भागा अंतर्गत सार्वजनिक कर्मचाऱ्याविरुद्ध 'स्वेच्छा कारवाई करण्याचा अधिकार' दिलेला आहे ?

(1) कलम 12 ब (2) कलम 12 अ (3) कलम 12 क (4) कलम 12 ड

Under which section Indian 'National Human Right Commission' has been given power of 'Suo-moto' Enquiry against a public-servant ?

(1) Section 12 B (2) Section 12 A (3) Section 12 C (4) Section 12 D

---

120. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** नाही ?

(a) इंटरनॅशनल कमिटि ऑफ द रेड क्रॉसची स्थापना स्वित्झरलंडमध्ये 1864 मध्ये झाली. रेडक्रॉस युद्धातील घायाळांना तसेच नैसर्गिक आपत्तीपीडितांच्या मदतीला येते.

(b) रेडक्रॉस एचआयव्ही/एड्स कार्यक्रमही राबविते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is not correct ?

(a) The International Committee of the Red Cross was established in 1864 at Switzerland. The Red Cross attends to the (war) victims and the victims of the natural disasters.

(b) They also organise HIV/AIDS programmes.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

121. बाल कामगार (प्रतिबंध व नियमन) कायदा 1986 ने कोणत्या गोष्टींना मज्जाव केला ?

(a) रात्री 7 ते सकाळी 8 या वेळेत काम (b) अतिरिक्त वेळ काम (ओव्हर टाईम)

(c) 3 तासांपेक्षा जास्त वेळ काम (d) विश्रांतीकरिता 1 तास सुटीचा अंतराळ

पर्यायी उत्तरे :

(1) सर्व (2) (d) वगळता सर्व (3) (a) आणि (b) (4) (a), (b) आणि (d)

What are the prohibitions imposed by Child Labour (Prohibition and Regulation) Act 1986 ?

(a) Work between 7 pm to 8 am (b) Over time working

(c) Work for more than 3 hours (d) One hour interval for rest

Answer Options :

(1) all (2) all except (d) (3) (a) and (b) (4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

122. खालीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(a) मूलभूत सुविधा पुरवून वयोवृद्ध नागरिकांच्या जीवनाच्या गुणवत्तेत सुधार आणणे हा 1992 पासून वयस्क व्यक्तींकरिता लागू असणाऱ्या एकात्मिक कार्यक्रमांचा उद्देश आहे.

(b) नवी राष्ट्रीय वयोवृद्ध निवृत्ती वेतन योजना 2007, वयोवृद्धांचा आर्थिक दर्जा विचारात न घेता 65 वर्षे वयावरील सर्वच वयोवृद्धांकरिता कार्यान्वित झालेली आहे.

(c) युनो नुसार एखाद्या देशाची ''वयस्कांचा देश'' अशी व्याख्या तेव्हा केली जाते जेव्हा 60 वर्षे वयावरील लोकसंख्येचे प्रमाण एकूण लोकसंख्येच्या 7 टक्के पर्यंत पोहोचते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a), (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (b)

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) Objective of an integrated programme for older persons implemented since 1992 is to improve the quality of life of senior citizens by providing them with basic amenities.

(b) New National Old Age Pension Scheme for all persons above 65 years of age, irrespective of their economic status is being implemented since 2007

(c) UN defines a country as an 'Ageing Nation' when the proportion of elderly population over 60 years of age reaches 7% of the total population.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) (a), (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (b)

---

123. अपंग व्यक्तींच्या पुनर्वसनासाठी असलेल्या कार्यक्रमात अंतर्भाव होतो :

(a) शिक्षण चालू ठेवण्यासाठी शिष्यवृत्ती

(b) सरकारी/सार्वजनिक क्षेत्रात नोकरीसाठी 3.5% आरक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Programme for the rehabilitation of the handicapped includes :

(a) Scholarship to pursue education

(b) Reservation in the Govt./public sector to the extent of 3.5%.

Answer Options :

(1) only (a) (2) only (b) (3) Both (4) Neither

---

www.reliableacademy.com 9422233999

124. पुढीलपैकी कोणत्या विधानाची/नांची दुरुस्ती गरजेची आहे ?

(a) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी त्यांच्या अनुयायांना दिलेल्या शपथेनुसार, त्यांनी चोरी करणे, खोटे बोलणे व वैषयिक पाप करणे निषिद्ध आहे.

(b) जरी अधिकृतपणे नसले तरी, दलितांना, सामाजिक जीवनाच्या सर्व प्रांतात प्रार्थना स्थळांच्या ठिकाणी, शिक्षण, घरे, जमिनीची मालकी या प्रांतात दूर ठेवले जाते.

(c) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 चा उद्देश, 6 ते 11 वर्षे वयोगटातील 75% दलित बालकांची नोंदणी होणे व 11 ते 14 वर्षे वयोगटातील सर्व दलित बालकांची नोंदणी होणे, हा होता.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) आणि (c) मधे दुरुस्तीची गरज आहे.

(2) विधान (b) मधे दुरुस्ती गरजेची आहे.

(3) विधान (c) मधे दुरुस्तीची गरज आहे.

(4) कोणत्याही विधानात दुरुस्तीची गरज नाही.

Which of the following statements need correction ?

(a) The vow given by Dr. Babasaheb Ambedkar to his followers, forbade them from stealing, telling lies and committing carnal sins.

(b) Dalits are segregated in all spheres of social life : places of worship, education, housing, land ownership, though not officially.

(c) National Policy on Education 1986 aimed at universal enrolment of 75% dalit children in the age group of 6-11 and enrolment of all the children in the 11-14 age groups.

Answer Options :

(1) Statements (a) and (c) need correction

(2) Statement (b) needs correction

(3) Statement (c) needs correction

(4) None of the statements needs correction

www.reliableacademy.com 9922333999

125. हेल्पेज इंडिया (HAI) बाबत काय **खरे** नाही?

(a) तिची स्थापना 1978 मध्ये झाली.

(b) तिचा जन्म इंग्रज पुढाकारामुळे झाला.

(c) ती वृद्धांकडे लक्ष पुरविते व आर्थिक सहाय्यही देते.

(d) वृद्धामध्ये निराश्रित, वृद्ध अंध, वृद्ध महारोगी, कर्करोगी वृद्ध, जराचिकित्सेच्या दवाखान्यातील वृद्ध सम्मीलित आहेत.

(e) ती वृद्धांना वैयक्तिकरित्या मदत देते तसेच ज्या संघटना त्यांच्यासाठी कार्य करतात त्यांनाही मदत पुरविते

(f) तिचे मुख्यालय नवी दिल्ली येथे आहे.

(g) तिच्या शाखा मुंबई, बंगलोर, कलकत्ता, दिल्ली, हैदराबाद व मद्रास येथे आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b) (2) (d)

(3) (e) (4) वरील तिन्ही

What is not **correct** about Helpage India (HAI) ?

(a) HAI was established in 1978.

(b) It was born out of the initiative taken by the British charity.

(c) It attends to the elderly people and also undertakes funding.

(d) The aged include destitutes, the aged blind, the aged leprosy patients, the aged cancer patients and the aged patients in the geriatric hospitals.

(e) It helps individuals and also provides funds to the organisations working for the elderly people.

(f) Its head office is at New Delhi

(g) Its branch offices are at Bombay, Bangalore, Calcutta, Delhi, Hyderabad and Madras.

Answer Option :

(1) (b) (2) (d)

(3) (e) (4) All the three above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

126. अनुसूचित जमातीसाठी काम करणाऱ्या सुप्रसिद्ध संस्था :

(a) भारतीय आदिमजाती सेवक संघ, नवी दिल्ली

(b) निलगिरी आदिवासी कल्याण संघटना, कोट्यगिरी (तामीळनाडू)

(c) समतोल फाऊंडेशन, मुंबई

(d) बनस्थळी विद्यापीठ (राजस्थान)

(e) रामकृष्ण मिशन, शिलाँग

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (d) विधाने योग्य आहेत

(2) (c), (d), (e) विधाने योग्य आहेत

(3) (a), (b), (d), (e) विधाने योग्य आहेत

(4) (a), (b), (c), (d) विधाने योग्य आहेत

Prominent Organisations working for the scheduled tribes are :

(a) Bharatiya Adimjati Sevak Sangh, New Delhi

(b) The Nilgiris Adivasi Welfare Association, Kotagiri (Tamil Nadu)

(c) Samatol Foundation, Mumbai

(d) Banasthali Vidyapith (Rajasthan)

(e) Ramakrishna Mission, Shillong

Answer Options :

(1) (a), (b), (d) statements are correct

(2) (c), (d), (e) statements are correct

(3) (a), (b), (d), (e) statements are correct

(4) (a), (b), (c), (d) statements are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

127. अपंग व्यक्ती ॲक्ट 1995 नुसार पुनर्वसनाचे उद्देश कोणते आहेत ?

(a) अपंग व्यक्तिंना त्यांच्या संघटनात्मक, रचनात्मक व कार्यात्मकतेच्या सर्वोत्कृष्ट पातळीपर्यंत पोहोचण्यास व ते टिकवण्यास सक्षम करणे.

(b) अपंग व्यक्तिंचे पुनर्वसन या क्षेत्रात काम करणाऱ्या स्वैच्छिक संघटनांना अर्थ सहाय्य पुरवणे.

(c) अपंग व्यक्तिंना त्यांच्या शारीरिक, संवेदनासंबंधी, बुद्धिमत्तेसंबंधी, मानसिक किंवा सामाजिक कार्यात्मकतेच्या सर्वोत्कृष्ट पातळीपर्यंत पोहोचण्यास व ती पातळी कायम ठेवण्यास सक्षम करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c)

(2) फक्त (c)

(3) फक्त (b)

(4) फक्त (a)

What is the aim of Rehabilitation as defined by Persons with Disabilities Act 1995 ?

(a) Enabling persons with disabilities to reach and maintain their optimal organisational, structural and functional levels

(b) Providing financial assistance to NGOs, working in the field of rehabilitation of the disabled persons.

(c) Enabling persons with disabilities to reach and maintain their optimal physical, sensory, intellectual, psychiatric or social functional levels.

Answer Options :

(1) (a), (b) and (c)

(2) Only (c)

(3) Only (b)

(4) Only (a)

www.reliableacademy.com 9222333999

128. खालीलपैकी कोणत्या कायद्यांत अपंगांच्या अधिकारांचा समावेश आहे व कोणत्या कायद्यांद्वारे अपंगांकरिता संरक्षण प्रदान होते ?

(a) पर्सन्स् वुईथ डिसॲबीलिटी ॲक्ट 1994

(b) लिगल सर्व्हिस ॲथॉरिटीज् ॲक्ट 1987

(c) मेंटल हेल्थ ॲक्ट 1987

(d) रिहॅबीलीटेशन कौंसिल ऑफ इंडिया ॲक्ट 1992

	अधिकारांचा समावेश असणारे कायदे	संरक्षण प्रदान करणारे कायदे
(1)	(b)	(a), (c), (d)
(2)	(b), (d)	(a), (c), (d)
(3)	(b), (c), (d)	(a), (b)
(4)	(a), (b), (c), (d)	(a), (b), (c), (d)

Which of the following legislations contain rights of the disabled persons and which provide safe guards to the disabled persons ?

(a) Persons with Disabilities Act 1994

(b) Legal Service Authorities Act 1987

(c) Mental Health Act 1987

(d) Rehabilitation Council of India Act 1992

	Acts containing rights	Acts providing safeguards
(1)	(b)	(a), (c), (d)
(2)	(b), (d)	(a), (c), (d)
(3)	(b), (c), (d)	(a), (b)
(4)	(a), (b), (c), (d)	(a), (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

129. खालीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(a) आपल्याकडील सर्व रिक्त पदांची माहिती सेवायोजन कार्यालयांना देणे सर्व सार्वजनिक उद्योगांना बंधनकारक आहे.

(b) संपूर्ण खाजगी क्षेत्राने सेवायोजन कार्यालयाला अशा रिक्त पदांची माहिती देणे अपेक्षित आहे.

(c) औद्योगिक क्षेत्रातील खाजगी उद्योगांना सेवायोजन कार्यालयाला अशा रिक्त पदांची माहिती देणे अपेक्षित आहे.

(d) केवळ 25 पेक्षा अधिक कामगार असलेल्या बिगरशेती खाजगी उद्योगांना सेवायोजन कार्यालयाला अशा रिक्त पदांची माहिती देणे अपेक्षित आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a)
(2) केवळ (a) आणि (d)
(3) केवळ (a), (c) आणि (d)
(4) केवळ (a) आणि (b)

Which of the following statements is/are **true** ?

(a) It is obligatory for all the Public Sector Units to register their vacancies with employment exchanges.

(b) Entire Private Sector is also expected to register their vacancies with employment exchanges.

(c) Industrial Sector Private Units are expected to register their vacancies with employment exchanges.

(d) Those non-agricultural Units in Private Sectors having more than 25 workers are expected to register their vacancies with employment exchanges.

Answer Options :

(1) only (a)
(2) only (a) and (d)
(3) only (a), (c) and (d)
(4) only (a) and (b)

---

130. ग्रामीण क्षेत्रातील महिला व बालकांचा विकास (DWCRA) बाबत काय **खरे** नाही ?

(1) ही योजना सन 1982 मध्ये एकात्मिक ग्राम विकास (IRDP) कार्यक्रमांतर्गत सुरू झाली.

(2) या योजनेचा भर महिलांच्या आर्थिक उद्धारासाठी संधी निर्माण करणे जेणेकरून त्यांचा आर्थिक दर्जा उंचावेल यावर आहे.

(3) या योजनेचा असाही उद्देश आहे की लहान मुलांचे (0-6 वर्षे) व महिलांचे (14-45 वर्षे) जीवित्वात सुधार आणणे.

(4) ही योजना दारिद्र्यरेषेखालील महिलांवर लक्ष देते व देशात सगळीकडे सर्व क्षेत्रात राबविली जाते.

What is not **correct** about the scheme of Development of Women and Children in Rural Areas (DWCRA) ?

(1) It is a scheme launched in 1982 as a subscheme of IRDP

(2) It focusses its attention on improving the economic status of women by creating opportunities for income generation activities

(3) It also aims at improving the survival of young children (0-6 years) and women (14-45 years)

(4) It focusses on women below the poverty line everywhere all over the country.

---

www.reliableacademy.com 9922333999

131. अनुसूचित जमातींसाठी केंद्राने प्रायोजित केलेल्या योजनांतर्गत येतात :

(a) मुलींचे वस्तीगृह
(b) संशोधन आणि प्रशिक्षण
(c) स्वयंसेवी संस्थांना मदत
(d) तंत्रशिक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
(2) (b), (a) विधाने योग्य आहेत
(3) (a), (b) आणि (d) विधाने योग्य आहेत
(4) (a), (b), (c) विधाने योग्य आहेत

Centrally sponsored schemes for Scheduled Tribes include :

(a) Girls' Hostels
(b) Research and Training
(c) Aid to Voluntary Organizations
(d) Technical Education

Answer Options :

(1) (a), (c) and (d) statements are correct
(2) (b), (a) statements are correct
(3) (a), (b) and (d) statements are correct
(4) (a), (b), (c) statements are correct

---

132. खालीलपैकी कोणत्या केंद्रीय संघटना अकुशल कामगारांना संघटित करणे, त्यांच्या कामाच्या परिस्थितीत सुधारणा घडवणाऱ्या कायद्यांकरिता दबाव गट निर्माण करणे, वेतन, सामाजिक सुरक्षेकरिता कार्य करणे अशा विविध कार्यात गुंतलेल्या असतात ?

(a) BMS व INTUC – कामाच्या परिस्थितीत सुधार, त्याकरिता कायदेनिर्मितीकरीता दबाव गट निर्मिती कार्यात गुंतलेल्या असतात.
(b) CITU व AITUC – अकुशल कामगारांना संघटित करण्यात गुंतलेल्या असतात.
(c) HMS व BMS – वेतन व सामाजिक सुरक्षेसंबंधीच्या कार्यात गुंतलेल्या असतात.
(d) वरील सर्व केंद्रीय संघटना, वर नमूद केलेल्या विविध कार्यात गुंतलेल्या असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) फक्त (d)

Which of the following Central Unions are involved in various activities such as organising unskilled workers, lobbying for legislations to improve their working conditions, wages and social security ?

(a) BMS and INTUC - are involved in lobbying for legislations to improve their working conditions.
(b) CITU and AITUC - are involved in organising unskilled workers
(c) HMS and BMS - are involved in work related with wages and social security
(d) all the above central unions are involved in the above cited various activities.

Answer Options :

(1) (a) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) Only (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9822333999

133. वयोवृद्ध नागरिक व पालक कल्याण व देखरेख कायदा 2007 द्वारे खालीलपैकी कशाची तजवीज केली गेलेली आहे आणि ह्या कायद्याच्या अखत्यारीत काय येते ?

(a) वयोवृद्ध नागरिक आणि पालकांकरिता गरजेवर आधारित प्रतिपाळ व त्यांचे कल्याण

(b) वयोवृद्ध नागरिकांच्या संपत्तीचे संरक्षण

(c) वयोवृद्ध नागरिकांना वृद्धाश्रमात ठेवणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) फक्त (a) (3) (a) आणि (b) (4) (a) आणि (c)

Which of the following are ensured and are under the purview of the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act 2007 ?

(a) Need based maintenance for Parents and senior citizens and their welfare.

(b) Protection of the property of senior citizens

(c) Keeping senior citizens in the old age homes

Answer Options :

(1) (a), (b) and (c) (2) Only (a) (3) (a) and (b) (4) (a) and (c)

---

134. पुढीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** नाही ?

(a) प्रस्तावित समान संधी मंडळ/आयोगाने, वंचित गटांच्या तक्रारींच्या संदर्भात काम करावे, अशी अपेक्षा होती.

(b) सर्व शिक्षा अभियान (सर्वांसाठी शिक्षण) 2000 ने, सिमांकित दुर्लक्षित मुलांच्या शिक्षणावर लक्ष केंद्रित केले.

(c) भारतीय वन कायदा 1927 व वनसंरक्षण कायदा 1980 यामधे अनुसूचित जमातींना अधिकार व त्यांना संरक्षण दिलेले आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) एकही नाही

Which of the following statements is **not** correct ?

(a) Proposed Equal Opportunity Commission was supposed to address grievances of the deprived groups.

(b) Sarva Shiksha Abhiyan (Education for all) 2000, focusses on marginalised children's education.

(c) Indian Forest Act 1927 and Forest Conservation Act 1980 contain rights and safe guards for scheduled tribes.

Answer Options :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) None

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

135. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?

(a) अल्पसंख्यांकांच्या कल्याणासाठी 15 कलमी कार्यक्रम प्रधानमंत्री म्हणून श्री व्ही.पी. सिंग यांनी बनविला

(b) 15 कलमी कार्यक्रमात नेमणुकीत/भरतीत अल्पसंख्यांकांचा विशेष विचार करण्याचा सल्ला देण्यात आला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?

(a) The 15 point programme for the welfare of the minorities was formulated as a Prime Minister by Mr. V.P. Singh.

(b) The 15 point programme advised giving special consideration to the minorities in the recruitment.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

136. (a) अपंग व्यक्ती (भेदभाव प्रतिबंध) हा कायदा होण्याआधी मानसिक स्वास्थ कायदा लागू होता.

(b) अपंग व्यक्ती (भेदभाव प्रतिबंध) कायद्यामध्ये कुष्ठरोग बरा झालेल्यांचाही अंतर्भाव आहे.

(c) मनाच्या अपूर्ण विकासाला मंदबुद्धित्व हा विशेष गुणधर्म जोडलेला असणे, म्हणजे मनोआजार होय.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) सर्व (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) (a) आणि (c)

(a) Mental Health Act was in application prior to the enactment of the Persons with Disabilities Act.

(b) 'Leprosy cured' are also covered under the Persons with Disabilities Act.

(c) Incomplete development of mind of a person which is specially characterised by subnormality of intelligence, means mental illness.

Which of the above statements are **correct** ?

(1) all (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) (a) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

137. __________ ह्यांच्या एकत्रीकरणामुळे वृद्धांसाठी फार गंभीर समस्या उद्‌भवली आहे.

(a) संयुक्त कुटुंब पद्धतीचे विघटन
(b) वेगाने होत असलेले औद्योगीकरण आणि नागरीकरण
(c) बदललेली सामाजिक मूल्य व्यवस्था
(d) महिलांनी नोकरीसाठी घराबाहेर जाण्याचे वाढते प्रमाण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) विधाने योग्य आहेत
(2) (b), (c), (d) विधाने योग्य आहेत
(3) (a), (b), (c) विधाने योग्य आहेत
(4) (a), (b), (d) विधाने योग्य आहेत

__________ have together caused serious problems for the aged.

(a) The disintegration system of joint families.
(b) Rapid industrialisation and Urbanisation.
(c) Changing social values.
(d) Increasing proportion of women going out of home for work.

Answer Options :

(1) (a), (b) statements are correct
(2) (b), (c), (d) statements are correct
(3) (a), (b), (c) statements are correct
(4) (a), (b), (d) statements are correct

---

138. (i) 60 व त्या वरच्या वयस्क व्यक्तींमधील अनैसर्गिक कारणांनी होणारे अपघाती मृत्यू, हे भारतातील काळजीचे कारण आहे.

(ii) इतरांशी चर्चा न करण्याची सार्वजनिक घटना मानली जात असल्याने, वयोवृद्धांशी होणारे गैरवर्तन भारतात फारच कमी प्रमाणात नोंदवले जाते.

वरील विधानातील कोणते शब्द बदलणे, विधाने अचूक होण्यासाठी गरजेचे आहे ?

(a) विधान क्र (i) मधील दुरुस्ती = अनैसर्गिकच्या ठिकाणी नैसर्गिक
(b) विधान क्र (ii) मधील दुरुस्ती = सार्वजनिक घटनाच्या ठिकाणी खाजगी घटना
(c) विधान क्र (ii) मधील दुरुस्ती = फारच कमी प्रमाणात ऐवजी योग्य प्रमाणात

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (b) (2) फक्त (c) (3) (b) व (c) (4) फक्त (a)

(i) Accidental deaths by unnatural causes among the persons aged 60 years and above is a cause of concern in India.

(ii) Abuse of old persons is grossly under reported in India as it is often regarded as public affair not to be discussed with others.

Which words in the above statements need to be replaced in order to correct them ?

(a) Correction in statement (i) = unnatural to be replaced with natural.
(b) Correction in statement (ii) = public affair to be replaced by private affair.
(c) Correction in statement (ii) = grossly under reported to be replaced with correctly reported

Answer Options :

(1) Only (b) (2) Only (c) (3) (b) and (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

139. जोड्या लावा :

(a)	औद्योगिक विवाद कायदा	(i)	1986
(b)	महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा	(ii)	1947
(c)	बाल कामगार (प्रतिबंध व नियमन) कायदा	(iii)	2005
(d)	कंत्राटी कामगार (नियमन व निर्मूलन) कायदा	(iv)	1970

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the following :

(a)	Industrial Disputes Act	(i)	1986
(b)	Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act	(ii)	1947
(c)	Child Labour (Prohibition and Regulation) Act	(iii)	2005
(d)	Contract Labour (Regulation and abolition) Act	(iv)	1970

Answer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

---

140. वृद्ध नागरिकांना खालीलपैकी कोणत्या सुविधा पुरवल्या जातात ?

(a) भारतीय पोस्ट कार्यालयात वरिष्ठ नागरिक बचत योजना

(b) आयकरात ₹ 3 लाख-प्रति वर्षीपर्यंत सवलत

(c) रेल्वेच्या सर्व मेल/एक्सप्रेस गाड्यांच्या भाड्यात 50% सवलत

(d) राज्य परिवहन बसेसमध्ये आरक्षित जागा

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (d) (2) (a), (b), (c) (3) (b), (c), (d) (4) (a), (b), (c), (d)

Which of the following facilities are provided to the senior citizens ?

(a) Senior Citizens Saving Scheme Account in Indian Post offices

(b) Income tax rebate upto ₹ 3 lakh p.a.

(c) 50% concession in all mail/express trains

(d) Reserved seats in state transport buses

Choose **correct** options :

(1) (a) and (d) (2) (a), (b), (c) (3) (b), (c), (d) (4) (a), (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

141. खालीलपैकी कोणती वैशिष्ट्ये इंदिरा गांधी वयस्क निवृत्ती वेतन योजनेची नाहीत ?

(a) यामध्ये लाभार्थीला योगदान द्यावे लागत नाही.

(b) फक्त ग्रामीण भागातील नागरिकच पात्र आहेत.

(c) 65 वर्षेपेक्षा जास्त वयाचे नागरिकच पात्र आहेत.

(d) दारिद्र्यरेषेखालील कुटुंबांमधील व्यक्ती पात्र आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (c) आणि (d) (3) (a) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Which of the following are not the features of the Indira Gandhi Old Age Pension Scheme ?

(a) It is non-contributory

(b) Only citizens from rural India are eligible

(c) Citizens above 65 years are eligible

(d) Only citizens belonging to BPL families are eligible

Answer Options :

(1) (a) and (c) (2) (c) and (d) (3) (a) and (d) (4) (b) and (c)

www.reliableacademy.com 9222333999

142. जोड्या लावा :

	योजना		सेवा
(a)	अपंग व्यक्तींना मदत/साधने विकत घेण्यासाठी/लावण्यासाठी सहाय्यता	(i)	मालकांच्या वतीने शासन पहिली 3 वर्षे इ पी एफ आणि इ एस आय एस ची देयके देते
(b)	दिनदयाल अपंग पुनर्वसन योजना	(ii)	इमारती अडथळा मुक्त करणाऱ्या प्रकल्पांना अर्थ साहाय्य
(c)	खाजगी क्षेत्रातील मालकांना प्रेरक/प्रोत्साहन	(iii)	शारीरिक पुनर्वसन
(d)	पर्सन्स वुईथ डिसअॅबीलिटी अॅक्टच्या अंमलबजावणी करणाऱ्या योजना	(iv)	विविध सेवा पुरवणाऱ्या प्रकल्पांच्या व पुनर्वसनाच्या सर्व पैलुंचा अंतर्भाव

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

Match the following :

	Scheme		Service
(a)	Assistance to disabled persons for purchase/fitting of Aids/appliances	(i)	Govt. makes payment of EPF and ESIS for the first 3 years on behalf of employer
(b)	The Deendayal Disabled Rehabilitation Scheme	(ii)	Funds for projects to make building barrier free
(c)	Incentives to employers in private sector providing employment to the disabled	(iii)	Physical rehabilitation
(d)	Scheme for implementation of Persons with Disability Act	(iv)	Covers all aspects of rehabilitation and projects covering various services

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

143. किमान वेतन कायदा, 1948 संदर्भात खालीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(a) या कायद्यात पुरुष व स्त्री यांच्यात भेदभाव नाही.

(b) बदलता महागाई भत्ता हा घाऊक किंमत निर्देशांकावर आधारित आहे.

(c) बदलता महागाई भत्ता वर्षातून तीन वेळा सुधारित केला जातो.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (a) (4) (a), (b) आणि (c)

Which of the following statements is/ are **correct** regarding the Minimum Wages Act, 1948 ?

(a) There is no discrimination between men and women under the Act.

(b) The Variable Dearness Allowance (VDA) is based on the Wholesale Price Index.

(c) The VDA is revised three times in a year.

Choose the **correct** option :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (a) (4) (a), (b) and (c)

---

144. भारतीय पुनर्वसन परिषद कायदा, 1992 ची उद्दिष्टे आहेत _________.

(a) पुनर्वसन व्यावसायिकांना प्रमाणित व देखरेख करणे.

(b) पुनर्वसन पाठ्यक्रमाकरता अभ्यासक्रम ठरवणे.

(c) पुनर्वसन व्यावसायिकांना प्रशिक्षण देणे.

(d) पुनर्वसन पाठ्यक्रम चालविणाऱ्या संस्थांना मान्यता बहाल करणे.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (c), (d) (3) (b), (c), (d) (4) (a) आणि (c)

The objectives of the Rehabilitation Council of India Act, 1992 are :

(a) Standardising and Monitoring rehab. professionals

(b) To frame syllabus for rehabilization courses

(c) Training for rehab. professionals

(d) Granting recognition to institutes running rehabilitation courses

Choose **correct** option :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (c), (d) (3) (b), (c), (d) (4) (a) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9922333999

145. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(a) 2011 च्या जनगणनेनुसार, भारतात 2.68 कोटी लोक अपंग आहेत.

(b) त्यांचे एकूण लोकसंख्येतील प्रमाण 3.5% आहे.

(c) पुरुष-स्त्रिया अपंग व्यक्तींचे गुणोत्तर 3 : 1 आहे.

पर्याय उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) फक्त (a) (3) (b) आणि (c) (4) (a) आणि (c)

Which of the following statements is/are **correct** ?

(a) As per census 2011, there are 2.68 crore persons with disabilities in India.

(b) They constitute 3.5% of the total population.

(c) Ratio of male-female disabled persons is 3 : 1.

Answer Options :

(1) (a) and (b) (2) Only (a) (3) (b) and (c) (4) (a) and (c)

---

146. ग्राहक संरक्षण कायद्याचा खालीलपैकी कोणता उद्देश नाही ?

(1) ग्राहकाच्या हक्कांचे संरक्षण करणे.

(2) ग्राहकांसाठी प्रभावी, स्वस्त आणि शीघ्र उपाय योजना करणे.

(3) ग्राहकांच्या हितरक्षणासाठी सल्लागार मंडळे स्थापणे.

(4) नेहमीच्या कोर्टासमोर असलेल्या कामाचा बोजा कमी करणे.

Which of the following, is not the object of the Consumer Protection Act ?

(1) Protect the rights of the consumer.

(2) To grant an effective, inexpensive and speedy remedy to the consumers.

(3) Establish consumer councils to protect his interests.

(4) To reduce the burden on the regular courts of such cases.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

147. ग्राहक फोरममध्ये किती फी भरावी लागते ?

(a) ज्या मालाची वा सेवांची किंमत आणि मागितलेली नुकसान भरपाई ₹ 5 ते 10 लाखापर्यंत आहे – फी ₹ 400.

(b) ज्या मालाची वा सेवांची किंमत आणि मागितलेली नुकसान भरपाई ₹ 50 लाख ते ₹ 1 कोटी आहे – फी ₹ 3000.

कोणते **योग्य** आहे ?

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

How much fee is required to be paid in a Consumer Forum ?

(a) For a total value of goods or services and the compensation claimed of ₹ 5-10 lakh - Amount of fee payable ₹ 400.

(b) For a total value of goods or services the compensation claimed of ₹ 50 lakh - 1 crore - Amount of fee payable ₹ 3000.

Which is **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

148. ग्राहक संरक्षण कायदा, 2005 नुसार जर एखाद्या तक्रारीत, अपील किंवा रिव्हीजन पिटीशनमधील तपशीलात काही चुका असतील तर त्या नमूद करुन संबंधित पक्षाला तसे कळवून सदरच्या चुका काढून टाकण्याबाबत ________ कालावधी दिला जातो.

(1) 10 दिवस (2) 20 दिवस (3) 15 दिवस (4) 8 दिवस

As per the Consumer Protection Regulations Act, 2005 if there is any defect in the filing of the complaint, appeal or revision petition, the particulars of such defects shall be recorded and the party shall be informed of the defects asking for removal of the defects within ________.

(1) 10 days (2) 20 days (3) 15 days (4) 8 days

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9222333999

149. ग्राहक संरक्षण अधिनियम 1986 ग्राहकांचे अधिकार संरक्षित व प्रोत्साहित करतो व तो :
पुढील विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?
(a) संरक्षण देतो, धोकादायक वस्तूंच्या विकण्यापासून
(b) माहिती देतो, मालाच्या शुद्धतेबाबत
(c) उपलब्ध करतो, स्पर्धात्मक दरात विविध वस्तू
(d) उपाय देतो, गैर पिळवणुकीविरूद्ध
(e) देतो, ग्राहक शिक्षण
(f) माहिती देतो, मालाच्या शक्ती/ताकदीबाबत

पर्यायी उत्तरे :
(1) (a) (2) (e) (3) (f) (4) वरील एकही नाही

The Consumer Protection Act 1986 promotes and protects the rights of the consumers and provides :
Which of the following statements is **incorrect** ?
(a) to be protected against marketing of hazardous goods.
(b) to be informed about the purity of goods.
(c) to be assured access to variety at competitive prices.
(d) to seek redressal against unscrupulous exploitation.
(e) to impart consumer education.
(f) to be informed of the potency of goods.

Answer Options :
(1) (a) (2) (e) (3) (f) (4) None of the above

---

150. पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?
(a) जिल्हा फोरममध्ये एखादे प्रकरण स्विकाराई आहे अथवा नाही हे तक्रार मिळाल्यापासून 14 दिवसात ठरवावे लागते.
(b) कुठल्याही विक्रीय मालाची जप्ती संबंधित ग्राहक न्यायालयाला 48 तासाच्या आत कळविणे बंधनकारक असते.

पर्यायी उत्तरे :
(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) दोन्ही (4) एकही नाही

Which one of the following two statements is **correct** ?
(a) The admissibility of a matter in a District forum is to be decided within 14 days of the receipt of complaint.
(b) The seizure of the commodities has to be informed to the concerned consumer court within 48 hours.

Answer Options :
(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

www.reliableacademy.com 9422333999

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्रमांक **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासीठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL

www.reliableacademy.com 9222233909

परीक्षेचे नांव : राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा- २०१५

विषय : सामान्य अध्ययन III **परीक्षेचा दिनांक : १४ सप्टेंबर, २०१५**

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "**राज्य सेवा (मुख्य) परीक्षा-२०१५**" या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली आहे. सदर उत्तरतालिकेतील प्रश्न-उत्तरांसंबंधी उमेदवारांना निवेदन करावयाचे असल्यास त्यांनी अधिप्रमाणीत स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन परीक्षेचे नाव, प्रश्नसंच, प्रश्नक्रमांक यांच्या उल्लेखासह पेपर क्रमांकनिहाय (I, II, III, IV) स्वतंत्र कागदावर आपले लेखी निवेदन तयार करुन अशी सर्व निवेदने एकाच पाकीटातून उपसचिव (गोपनीय), महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, ५^१/२, ७ व ८ वा मजला, कुपरेज महानगर टेलिफोन निगम इमारत, महर्षि कर्वे मार्ग, कुपरेज, मुंबई ४०० ०२१, या पत्त्यावर टपालाने पाठवावे. यासंदर्भात दि. **१ ऑक्टोबर ,२०१५** पर्यंत आयोगाकडे प्राप्त झालेल्या निवेदनांचीच दखल घेतली जाईल. तद्नंतर आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	4	1	3
2	2	4	2	4
3	3	4	4	4
4	4	4	2	4
5	3	3	4	1
6	1	1	4	3
7	2	3	4	3
8	4	2	4	4
9	1	3	2	2
10	3	2	3	1
11	1	2	2	4
12	1	2	3	3
13	4	4	4	1
14	4	4	3	2
15	4	4	2	2
16	2	3	1	2
17	4	3	1	4
18	4	1	3	1
19	3	2	3	4
20	2	2	4	3
21	3	2	3	3
22	1	1	4	4
23	2	3	4	2
24	4	3	2	4
25	3	2	3	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	4	1	3
27	4	4	1	1
28	4	4	3	2
29	3	4	4	2
30	2	4	2	4
31	2	1	4	3
32	4	4	2	1
33	4	1	2	2
34	2	4	3	4
35	3	3	1	4
36	4	2	3	2
37	1	3	4	3
38	2	2	4	4
39	4	1	4	2
40	2	3	2	3
41	4	4	4	1
42	3	4	3	2
43	1	3	1	3
44	1	3	4	1
45	4	4	2	3
46	4	4	4	2
47	3	1	3	4
48	4	2	2	4
49	2	1	4	3
50	3	2	3	4

www.reliableacademy.com 9922233999

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	2	3	4	2
52	1	3	4	2
53	4	3	1	3
54	4	2	3	1
55	3	2	1	4
56	4	4	1	2
57	3	4	4	1
58	2	1	3	1
59	1	3	2	4
60	2	2	2	4
61	1	1	1	3
62	4	3	3	3
63	2	4	3	3
64	3	1	2	4
65	3	4	4	4
66	2	1	1	2
67	1	2	4	3
68	2	3	2	2
69	1	3	2	4
70	2	2	1	1
71	4	2	4	2
72	2	4	4	2
73	4	1	4	3
74	4	4	1	1
75	2	2	1	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	2	2	2
77	4	2	2	1
78	1	1	2	4
79	1	2	1	2
80	1	4	1	4
81	2	3	3	2
82	1	2	2	1
83	2	2	4	2
84	2	1	3	1
85	3	2	3	4
86	3	4	1	1
87	3	1	2	1
88	1	4	3	4
89	1	1	1	3
90	2	1	2	2
91	2	1	1	3
92	4	2	2	1
93	3	3	2	2
94	3	3	3	2
95	2	1	2	3
96	3	3	2	3
97	2	3	2	3
98	2	3	4	4
99	4	2	4	4
100	3	2	3	2

www.reliableacademy.com 9222333999

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	2	3	4	2
102	2	2	3	2
103	4	2	3	1
104	1	4	1	4
105	2	2	4	2
106	3	4	3	3
107	3	2	3	3
108	4	4	2	4
109	3	3	3	4
110	2	3	2	3
111	3	2	2	2
112	3	3	2	4
113	2	3	3	2
114	3	4	3	3
115	4	4	4	2
116	4	1	2	1
117	3	1	1	2
118	1	3	4	3
119	2	4	3	3
120	4	2	2	3
121	2	3	4	2
122	3	3	4	1
123	1	3	2	2
124	3	1	1	2
125	3	2	1	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	3	3	3	3
127	2	4	3	3
128	4	2	3	4
129	2	3	2	3
130	4	4	2	2
131	4	2	4	4
132	4	4	4	3
133	3	1	2	4
134	4	1	4	2
135	2	4	3	4
136	2	2	2	4
137	3	3	3	3
138	1	2	3	3
139	1	3	1	3
140	1	2	4	1
141	4	4	2	4
142	3	4	3	1
143	3	3	3	2
144	2	2	1	3
145	2	1	2	2
146	4	3	1	4
147	1	1	3	4
148	3	4	4	1
149	4	4	4	3
150	4	4	4	4

www.reliableacademy.com 9922333999